

τὸν Ἐργίνη, τὴ Βιζύη καὶ τὴ Μήδεια δὲν ὑπάρχει κανεὶς λόγος νὰ προχωρήσῃ τὸ κράτος τους, οὔτε μᾶς εἶναι ὑποφερτό. Καὶ τὸ κάτω αὐτὸ μέρος βέβαια καλὰ θάναί νὰ μὴ μείνῃ στοὺς Τούρκους, ὅχι ὁμῶς νὰ γίνῃ βουργαροκρατία. Ἀλλὰ καὶ στὸ μέρος ποὺ παραχωροῦμε, νὰ παραχωρήσῃ τὴν ἐννοοῦμε τέτια, ποὺ νὰ μὴν ἀδράξῃ στὸ παραμικρὸ τὸ Ἐθνικὸ μας τὸ Κεφάλαιο, ποὺ εἶπε κι ὁ κ. Ἀραβαντινός. Καὶ πάλι ὁμῶς τόσος εἶναι ὁ πόνος μας γιὰ τὴ θυσία, ὥστε γιὰ νὰχοῦμε δικαιολογία ποὺ νὰ βαραίνῃ στὸ μυαλὸ μας περισσότερο ἀπ' ἔτι βαραίνει ὁ λόγος τῆς ἀνάγκης τῆς συμμαχίας, κάνουμε τὴ σκέψη ἔτι, κι ἂν γινούτανε νὰ πάρουμε τὴν παραλία τῆς Θράκης στὸ Αἰγαίο καὶ τὰ παραπάνου καὶ νὰχοῦμε ὀχτροὺς τοὺς Βουργάρους (ἀφοῦ θὰ τοὺς στενοχωρούσαμε κόβοντας τὸ δρόμο τους στὴ θάλασσα) δὲν ἔπρεπε νὰ τὰ δεχτοῦμε τέτια σύνορα, γιὰ τὴν θὰ εἶταν ἀνοιχτὰ στὶς ἐπιδρομὲς τῶν ὀχτρῶν Βουργάρων καὶ θάμαστε δίχως σπονδυλικὴ στήλη. Ἡ σκέψη τούτη ἀποτείνεται στὸν ἑαυτὸ μας μόνο, κ' οἱ Βούργαροι δὲν μποροῦνε νὰ τὴ βάλουνε στὴ ζυγαριὰ κατὰ τίς διαπραγματεύσεις γιὰ τὴ μοιρασιά.

Δὲν μποροῦν νὰ προβάλουν ἐκεῖνο ποῦπε ὁ Θεοτόκης, ὅτι δὲν μποροῦμε νὰ ζητοῦμε ἀνταλλάγματα γιὰ τὴ θυσία τῆς Θράκης, ἀφοῦ μᾶς εἶναι βᾶρος ἡ Θράκη, γιὰ τὴν θὰ τοὺς ἀπαντούσαμε: Κύριοι Βούργαροι, ὁ λόγος μας αὐτὸς εἰπώθηκε μὲ τὴν προϋπόθεση ἔτι θὰ σᾶς ἔχομε ὀχτροὺς καὶ θάμαστε ἀνεγκασμένοι, ἀφοῦ θὰ εἶναι ἀνοιχτὴ αὐτὴ ἡ χώρα στὶς ἐπιδρομὲς σας, νὰ τὴ φυλάξῃ μὲ πολλοὺς κόπους καὶ θυσίες. Ἀφοῦ ὁμῶς εἴσαστε φίλοι καὶ σύμμαχοι, ὑπογράφετε ἔτι θάναί ἀπαραβίαστη ἡ χώρα αὐτὴ καὶ ὅχι μόνο τὴ δεχοῦμαστε, ἀλλὰ σᾶς γράφουμε καὶ ἐυεργέτες μὲ χρυσὰ γράμματα. Κ' ἔπειτα ἂν εἶναι δύσκολο νὰ ἐνωθοῦν μὲ τᾶλλο κράτος τὰ Ἑλληνοκατοικητὰ τῆς Θράκης μέρη, μήπως δὲν μποροῦν τὸ κάτω κάτω τῆς γραφῆς νὰ κηρυχτοῦν οὐδέτερες πολιτεῖες; Στὴ Γερμανία μὲς' ἐπὶ τὰ μέγιστα κράτη βρισκονται οἱ νησάκια τόσα ἄλλα μικρὰ, καὶ στὴ Θράκη δὲν μπορεῖ τάχα νὰ γίνῃ τὸ ἴδιο, ἀφοῦ μάλιστα ἀπ' τὴν μιὰ πάντα μόνο θὰ συνορευοῦν μὲ τὴ Βουργαρία, κι ἀπὸ τὴν ἄλλη θάχουν θάλασσα; Λοιπὸν, ἀφοῦ μποροῦνε ἀξιόλογα νὰ γίνουν ὅλα αὐτὰ, ἡ θυσία μας μὲ ὅλη τὴ δικαιολογία τῆς σπονδυλικῆς στήλης δὲν παύει νάναί ἀσύγκριτα σημαντικὴ καὶ νὰ μᾶς παρέχῃ δικαίωμα γερῆς σπονδυλικῆς στήλης καὶ γενναίου στρογγυλέματος.

Γιὰ τὸ στρογγύλεμα πάλι αὐτὸ βέβαια δὲν μπορεῖ νὰ λογαριαστοῦν ὡς ἀνταλλάγματα ἢ κάτω ἀπ' τὴ Βέρροια Μακεδονία οὔτε ἡ Χαλκιδικὴ καὶ ἡ Θεσσα-

λονικὴ οὔτε ἡ περιοχὴ Σερρών, Καβάλλας, Δράμας, γιὰ τὴν αὐτὰ τὰ μέρη ἢ Ἑλληνικὰ μονάχα εἶναι ἢ τουρκοελληνικά. Καὶ τὰνταλλάγματα θὰ ζητηθοῦνε στὰ Βουργαροελληνικά καὶ στὰ Βουργάρικα. Κι ἂν λογαριάσουμε τὴν ἀξία τῆς Θράκης, ποῦ θὰ πάρουν οἱ Βούργαροι, καὶ τὴν ἀξία τοῦ ἔχει Ἑλληνισμοῦ καὶ τὴν ἀλογάριαστη σημασία τῆς ἐξόδου τῶν στὴν ἄσπρη θάλασσα, κ' ἐγὼ δὲν ξέρω πόσο βόρεια πρέπει νὰ πᾶμα στὴ Μακεδονία, γιὰ νάναί ἀρκετὰ τὰ ἀνταλλάγματα. Κι ὁμῶς ἐμεῖς μένουμε εὐχαριστημένοι μὲ τὴ γραμμὴ ποὺ ὄρισε ὁ Καλλέργης στὴ Βουλῆ. Στρογγύλεμα ὁμῶς σιενότερο δὲν εἶναι νοητὸ πειὰ γιὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὸν Ἑλληνισμό. Πιστεῶ, αὐτὰ νὰ εἶναι τὰ σύνορα, ποῦ πειδὼθε ἀπὸ δαῦτα, κατὰ κατοπινώτερη τοῦ Βενιζέλου δὴλωση, δὲν μπορεῖ καμμιά Κυβέρνηση Ἑλληνικὴ οὔτε καὶ Στέμμα νὰ ὑποχωρήσῃ.

Αὐτὰ καὶ ὅχι ἄλλα, ἂν δὲν κάνω λάθος, μπορεῖ μονάχα νὰ σημαίνουν οἱ δὴλωσης τοῦ Βενιζέλου. Τὸ ἔτι ἡ ὀργὴ του καὶ ἡ διαμαρτυρία ἀποτείνουσαν, ὅπως ἐγράφηκε, ὁ ἕνα Σερραῖο, αὐτὸ μὲ κανέναν τρόπο δὲν μπορεῖ νὰ σημαίνῃ ἔτι οἱ Σέρρες θὰ μείνουν ἔξω ἀπ' τὴν Ἑλλάδα. Ὁ Βενιζέλος θὰ μίλησε στὸ Σερραῖο ἔχοντας στὸ νοῦ του ἔτι μιλάει μαζὶ καὶ στὸ Σαραντακλισιώτη καὶ στὸν Ἀδριανοπολίτη κλπ. Ἀλλὰ καὶ μόνο στοὺς Σερραῖους ἂν μιλοῦσε, ἔτσι ἔπρεπε νὰ ἀπαντήσῃ στὴ δὴλωσή τους ἔτι δὲν θὰ ὑποταχτοῦν, ἀνεξάρτητα τοῦ ἂν παίρνομε τίς Σέρρες ἢ ὅχι. Ὅπως κι ἂν εἶναι, τὸ ξανατονίζουμε ὡς συμπέρασμα ἀπὸ τίς δὴλωσης τοῦ Βενιζέλου γιὰ στρογγύλεμα συνόρων καὶ σπονδυλικὴ στήλη ἔτι δὲν μποροῦμε νὰ νοιώσουμε τὴ νέα μεγάλη Ἑλλάδα δίχως τίς Σέρρες, τὴ Δράμα καὶ Καβάλλα καὶ τὸ στρογγύλεμα θὰ γίνῃ μαζὶ μ' αὐτὰ καὶ πάνω ἀπ' αὐτὰ. Ἀπὸ χίλιες μεριές κι ἂν ξεταστῇ τῆς μοιρασιάς τὸ ζήτημα, αὐτὸ τὸ συμπέρασμα βγαίνει. Ἐδῶ δὲν εἶναι καμμιά ἐθνικὴ ἀποκλειστικότητα, καμμιά στραβὴ ἀντίληψη. Οἱ Βούργαροι στὸν κόλπο τῆς Καβάλλας δὲν ἔχουνε καμμιά δουλιὰ. Οὔτε κ' ἐμπορικὴ γραμμὴ νὰ κάνουνε χρειάζεται (ποῦ, ἂν χρειάζεται, ἄς τὴν κάνουν ἐπὶ τέλους αὐτῆ), γιὰ τὴν παράλληλα μὲ τὸ ρέμα τοῦ Νέστου ἀπὸ τῆς Θράκης τὸ μέρος μπορεῖ νὰ γίνῃ ἔξωχα τέτια γραμμὴ κατεβαίνοντας ἀπὸ τὴν παλιὰ Βουργαρία καὶ περνώντας τὸ Νέστο ἀπ' τὸ Νευροκόπο ἢ ἀπὸ παρακάτω. Στὴν Καβάλλα ἄς τὴν κάμουμε, ἂν θὰ πάρουμε καὶ τὴν Σάνθη ἐμεῖς. Λοιπὸν κανέναν λόγος δὲν ὑπάρχει νὰ μείνουν οἱ Βούργαροι αὐτοῦ, οὔτε γεωγραφικὸς οὔτε σπονδυλικὸς οὔτε

διάβολος οὔτε τρίβλος. Θεοὶ καὶ δαίμονες καὶ ἀνθρώποι καὶ τὰ βουνὰ κ' οἱ ποταμοὶ λένε πῶς κείνο τὸ μέρος ἑλληνικὸ πρέπει νὰ μείνῃ. Ἄν ἡ χτηνώδικη βία τυχὸν λέγῃ ἄλλα, τότε κ' ἔμεῖς — ὁ Βενιζέλος πρῶτος — πρέπει νὰ φέσσουμε ἱποποτισμοὺς καὶ συμμάχους καὶ νὰ κάνουμε κ' ἔμεῖς ἄλλες σκέψεις. Ἡ, ἀφοῦ δὲ συμφωνοῦμε στὴ μοιρασιά, ἄς προταθῇ καὶ τοῦτο: Νὰ προσαρτήσῃ ἡ Ἑλλάδα μόνο τὰναμφισβήτητα ἑλληνικὰ ὅσα ἔρχονται συνέχεια (ἀπὸ τὴ Βέρροια καὶ κάτου καὶ Χαλκιδικῆ) ἀφίνοντας ἔξω ἀκόμη καὶ τὴ Θεσσαλονίκη, τὸ ἴδιο καὶ ἡ Βουργαρία τὰναμφισβήτητα Βουργάρικα (ἀπὸ Μελένικο καὶ ἀπάνου καὶ στὴ Θράκη τίποτα ἢ τὸ πολὺ μὴ γωνίτσα πάνου ἀπὸ τὴν Ξάνθη ἀνάμεσα Ροδόπη καὶ Ἄρδα, ἔπου, ἂν δὲν κάνω λάθος, θὰ κατοικοῦν Πομάκοι), καὶ ὅλα τὰλλα τῆς Θράκης καὶ τῆς Μακεδονίας (ἂν θέλῃ, ἄς ἔμπη κ' ἡ Σερβία στὸ λογαριασμὸ αὐτόνε) ἄς γίνουνε μικρὲς μικρὲς πολιτείες καὶ ἀνεξάρτητες κοινότητες Ἑλληνικὲς καὶ Βουργαρικὲς κάτου ἀπὸ τὴν προστασία τῶν συγγενικῶν κρατῶν τους, καὶ ὅλα μαζί πάλι μὲ τὰ μεγάλα κράτη ἄς κάνουν μία Ὀμοσπονδία.

Ἔτσι τὸ ναῖθουμε. Ἄλλοιως, ἂν δηλαδὴ θὰ γίνῃ μοιρασιά, ἔμεῖς δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ φανταστοῦμε ποτές ὅτι Ἑλληνας κυβερνήτης — ἀφοῦ οἱ κυβερνήτες οἱ ὑπεύθυνοι θὰ κάμουνε τὴ μοιρασιά — μπορεῖ νὰ δεχτῇ ὡς τελευταῖο σταθμὸ ὑποχώρησης ἄλλο ἀπὸ τὸ Νέστο ὄνορο. Τότες ἀντὶ σπονδυλικῆ στήλης, θάδινε στὸ Κράτος τοῦ βραχίτη.

16.3.1913

ΛΥΔΟΣ ΠΟΛΙΤΗΣ

ΣΤΟΝ ΤΡΙΚΟΥΠΗ

Τοῦ τάφου σου προσκυνητῆς, ἐλάτρεψα τὴ Σκέψη τὴν πλούσια, πού στὰ μᾶτια σου ἐκλείστηκε βυθιεῖα, κ' ὑψώθη μου ὁ λογισμὸς κ' ἔφτασε νὰ πιστέψῃ πῶς στάθηκες ἡ πρώτη ἀρχὴ πού τέλος κατεργά.

30.3.1913

ΚΩΣΤΑΣ ΓΑΖΙΑΣ

ΑΠΟ ΤΑ ΜΩΣΑΪΚΑ

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ

Στὸ θάνατο τοῦ Βασιλιᾶ μας

Θλιμμένη ἡ Δόξα, στὴ Χαρά μας
Λέει: — Ἄχ, τὸ γέλι σου ἄς πιχράνει
Τὸ δάκρυ!... Πάρε τὸ στεφάνι
Τῆς Νίκης καὶ, στὴ συφορά μας,
Δόσε το ἢ Θλίψη νὰν τὸ βάνει:
Σκοτώσανε τὸ Βασιλιᾶ μας.

Σπέτσες 1913—7—3 ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΕΡΓΙΑΛΙΤΗΣ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΜΑΡΤΖΩΚΗ

Σ' ὄσους ὁ θάνατος τοῦ Στεφάνου Μαρτζώκη ἔδωσε ἀφορμὴ νὰ μιλήσουμε γιὰ τὴν ποιησὴ του, οἱ περισσότεροι — καὶ ἀνάμεσα σ' αὐτοὺς γνωστοὶ κριτικοὶ, — τοῦ πλέξανε τὸ ἐγκώμιο, χαρακτηρίζοντας τὸ ἔργο του ἔξοχο δίχως καμμικὴ ἐπιφύλαξη. Ὅμως ὅλοι συμφωνοῦσαν πῶς δὲν ἦταν οὔτε τόπος, οὔτε καιρὸς γιὰ νὰ μιλήσουν ἀναλυτικώτερα κάπως ἀπάνω στὸ ἔργο του καὶ νὰ μᾶς δόσουνε χεροπιστὰ τὰ γνωρίσματα τῆς λυρικῆς του μεγαλοσύνης. Πρεσβύτερός μου γνώριμος κάποτε μοῦ ἔλεγε: «Ἐχει ἐπικρατήσῃ πιά νὰ νομίζεται ὁ Μαρτζώκης ποιητῆς ἀπὸ κάποια σκόπιμη παρεξήγησι!» Δὲν ξέρω ἂν οἱ διάφοροι ἐκτιμητὲς τοῦ Μαρτζώκη, καὶ ἀκόμα τώρα πού ὁ τάφος ἔσθουσε τὴ ζωὴ τοῦ Ζακυνθίου τραγουδιστῆ, πῆραν ἀπόφαση νὰ διαλαλήσουν τίς ποιητικὲς ἀρετὲς του, ἴσως ἀπὸ κάποια πρόληψη πρὸς τὴ σκόπιμη παρεξήγησι καὶ τὸ νωπὸ χῶμα τοῦ νεκροῦ, ἴσως καὶ ἀπὸ κριτικὴ ἐλαφρότητα ἢ συγκατάθεσι.

Θαρρῶ πῶς εἶναι καιρὸς νὰ δόσουμε τέλος στὴν παρεξήγησι. Ὅτι ἀποφεύγαμε ἴσαμε τώρα μὲ τὴν πρόθεσι νὰ μὴ δόσουμε μὴν ἀκόμη πίκρα στὴ ζωὴ τοῦ ἀγαθοῦ κ' εὐγενικοῦ ἀνθρώπου, σήμερα ὁ θάνατός του καὶ κάποιο ἄλλο χρέος πρὸς τὴ λογοτεχνικὴ εὐκρίνεια μᾶς ἀναγκάζουν νὰ τὸ πράξουμε. Ἄν ὅσοι βρίσκουνε τὴ μεγάλη σπουδαιότητα τοῦ ἔργου τοῦ Μαρτζώκη ἔπρεπε νὰ μᾶς ἀραδιάσουν χεροπιστὰ τὰ γνωρίσματά της, ἔμεῖς πάλι μὲ σύντομο χαρακτηρισμὸ τοῦ ἔργου του θὰ μπορούσαμε νὰ ἐκφράσουμε τὸ ἀντίθετο. Γιατὶ ἐλόκληρο τὸ ἔργο του διακρίνει τέτοια ἀνιαρὴ μετριότητα, τέτοια μονότονη ἀτονία, πού ὅσο καὶ ἂν ἤθελε κανεὶς νὰ μεταχειριστῇ κάτι σὰ λεπτόλογο ἐξέτασμα ἢ ἀναλυτικὴ μέθοδο, θάναγκαζότανε γλήγωρα νὰ ξεφλήσῃ μὰ γιὰ πάντα δίνοντας σύντομα τὸ λιγέλογο χαρακτηρισμὸ του. Λαιπόν. Ἡ ποιητικὴ σκέψις τοῦ Μαρτζώκη ὅσες φορές φαίνεται ξεπροβάλλοντας εἶναι πολὺ κοινὴ, πολὺ εὐκολὴ ἢ τεχνοτροπία του εἶναι καὶ αὐτὴ ἀπλαστὴ καὶ ἀκαλλιτέχνητη.

Ὁ Μαρτζώκης εἶναι ὁ συντριμμένος καὶ ἀπελπισμένος τῆς ζωῆς, πού ζητεῖ τοῦ κάκου παραδέρνοντας λίγο φῶς, λίγη ἐλπίδα, πού βαδίζει μοιραία πιά πρὸς τὸ θάνατο. Καθὼς ὄλων τῶν ἀδύνατων, ἀποκλειστικὴ ἐκφρασι τοῦ μένει ὁ σιγῶλαλος θρηνησ καὶ τὸ συγκρατητὸ παράπονο. Ὅμως ὁ Μαρτζώκης δὲν εἶναι ὁ ποιητῆς πού μὲ τὴν ἡδονὴ τῆς τέχνης του ἐξαγοράζει τὴν ἀθλιότητα τῆς ζωῆς του. Ὅσο

κι αν ο Ίδιος πίστευε στον πόνου του και στην τέχνη του, σε μας τους άλλους ο Μαρτζώκης φαντάζει σαν ήθικος ζητιάνος, μέσα στο πλατύ σταυροδρόμι της ζωής· δεν είναι ο πονεμένος, που με μέσο τη λυρική του εξομολόγηση, αναθαίνει Ίσα με τον παθητικό ήρωα του τραγουδιού. Ο Μαρτζώκης δε μας είναι καλλιτεχνικά συμπαθητικός, αλλά μόνο φιλανθρωπικά. Δεν είναι αληθινός ποιητής· κρατεί μέσα του την ποιητική ακατέργαστη προδιάθεση, (κάτι που λιγότερο ή περισσότερο βρίσκεται στον κάθε άνθρωπο) όμως αδυνατεί να τη μετατρέψει σε ποιητικό δημιουργήμα, σε καλλιτέχνημα. Κ' έτσι το έργο του Μαρτζώκη είναι δίχως άλλο ποιητικά μονότονο, έχει γιατί ελλοκλήρο βυθίζεται στην ίδια χυμμένη και ξαναδοιμένη όμορφη, αλλά γιατί αφήνει να κυριαρχή παντού ή ίδια ποιητική άτονία, ή έλλειψη της όμορφιας.

Από το έργο του Μαρτζώκη λείπει κάθε αξιόλογη τέχνη· λείπει ή γραφικά ποιητική εικόνα, λείπει το ψυχόρμητο μουσικό σάλεμα, λείπει ή σκαλισμένη στιχουργική πλαστικότητα, λείπει ή λεχτική όμορφη και μέσα σ' αυτή κάθε προσωπική φραστική μεταμόρφωση. Το παρουσίασμα ενός ή κι άλλων από τα παραπάνω γνωρίσματα, θα μπορούσε ν' αλλάξει το αίσθημά του, την ποιητική του διάθεση σε τραγούδι αληθινό, σε ποιητική σκέψη. Ολόκληρη ή ποίηση του Μαρτζώκη είναι σαν άναιμική έκφραση του πάθους. Το πάθος, ο πόνος, ο άπελπισμός, κάθε ανθρώπινη συνηθισμένη στάση, τότε μονάχα βρίσκουμε στο στίχο τη φιλοσοφική σοβαρότητά τους, όταν φανερωθούν με την ανάλογη καλλιτεχνική έκφραση, με το ανάλογο ποιητικό σύμβολο, χωρίς με τη λέξη αυτή να ύπονω ώρισμένη σχολή.

Ο Μαρτζώκης επηρεάστηκε από την Ίταλική Μούσα, όμοια καθώς οι άλλοι συγχρόνοι του γνωρίστηκαν στενότερα με το γαλλικό Παρνασσό. Ίσως αυτό να δωσε άφορμή σε προηγούμενο άρθρο που φάνηκε στο Νουμά, να σημειωθεί πως ή Συμβολική Σχολή στην ποίησή μας προξένησε την απομόνωση και το παραμέρισμα του Μαρτζώκη. Η τέτοια αντίληψη δε μου φαίνεται σωστή. Πρώτα πρώτα συμβολική θα είναι κάθε αλληθηνή ποίηση, θέλοντας και μή, αφού εκφράζεται με την ποιητική εικόνα, με το σύμβολο. Αν πάλι ο σχολιαστής έννοει το συμβολιστικό κίνημα, μετρημένα είναι τα τραγούδια που σε ώρισμένη εποχή φανερώθηκαν με τη φανεραία της συμβολιστικής ιδέας. Ο μεγαλύτερος όγκος της ποιητικής μας εργασίας στα είκοσι τελευταία χρόνια, δεν έμεινε βέβαια αποκλειστικά γύρω από το μυστήριο και τη συμβολιστική παραζάλη. Ο

Μαρτζώκης σταματισμένος επιπόλαια σε κάποιο ξανάδομα παλιού βωμαντισμού, χωρίς να κλείνη καν τις μεγάλες του άρετές, δεν είναι ίκανός να οδηγήση το στίχο προς την ποιητική ευαισθησία και τα λυρικά μέσα του καιρού μας. Άρκει να σημειώσουμε—κάθε φορά που θελήση να μας ξαναδόση είτε τα Σολωμικά μέτρα, είτε τα Βάρβαρα του Καρντούστη, αντίθετα με τη μετρική του προσπάθεια, το αδύνατο περιεχόμενό τους. Άρκει να συγκρίνουμε τους «Σκαρβαβίους και Τερρακότες», τις «Πατρίδες» ή τα Μαβιλικά Σοννέτα (για να κρατήσω τη χρονολογική σειρά που φάνηκαν τα έργα τούτα) με τα καλλίτερα Σοννέτα του Μαρτζώκη, που μέσα σ' αυτά πολύ δύσκολα θα βρεθ ή κάποιο που να κλείση άκέραιο τον ποιητικό μικρόκοσμο του Σοννέτου.

Είπαν ακόμα πως ο Μαρτζώκης είναι στερνός της Έφτανησιακής Σχολής, συμπλήρωμα στο Ζακυνθινό ποιητικό στερέωμα. Οι άβέβαιες κληρονομικές παραγγελίες είναι πολύ έπιφοδες έσες φορές μάλιστα πέση άπάνω τους το χρώμα του τοπικισμού. Η τέχνη, που καθρεφτίζει τόσα και τόσα σύνολα, ακολουθεί κι αυτή το δρόμο του ξετυλιγμού. Η ποίηση του καιρού μας, αντίθετα μ' όλες τις Φαναριώτικες προσπάθειες, ζωντάνεψε και μεγάλωσε με την έφτανησιακή παράδοση. Όστούσο κάθε αποκλειστικά επίμονο σταμάτισμα σε ποιητικό καλούπι ώρισμένου τόπου και ώρας, δε θα μας έδινε παρά το πολύ πολύ ποιητές σαν το Μαρκορά, αξιολόγηστούς πάντα, κι ακόμα συχνότερα ποιητικές άσημότητες καθώς ο Μαρτζώκης. Ο τεχνίτης, ο ποιητής, ο φιλόσοφος μπορούνε ν' άκουμπήσουν κάπου για το ξεκίνημα του έργου τους, βρίσκοντας όμως σύγκαιρα τον έαυτό τους και γυρίζοντας τα δανεισμένα, γίνονται γνήσιοι και δυνατοί δημιουργοί, είτε τραγουδώντας τη δειλία και την άνημποριά τους, είτε διαλαλώντας τη δύναμη της φυλής και τις όρμες της ανθρωπότητας.

ΛΕΑΝΤΡΟΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

ΤΟ ΕΓΚΛΗΜΑ ΚΑΙ Η ΤΙΜΩΡΙΑ

Πουλιέται στα γραφεία μας τέσσερις δραχμές (στο έξοτετικό στέλνεται με δρ. 4,50 «ΤΟ ΕΓΚΛΗΜΑ ΚΑΙ Η ΤΙΜΩΡΙΑ» του Δοστογιέφσκη, μεταφρασμένο ύπεροχα στη δημοτική από τον κ. Στέλιο Χαριτάκη. Το βιβλίο είναι σε δύο τόμους (σελ. 763 κ' έχει τυπωθεί στα Χανιά.

ΚΑΤΟΥΛΟΣ

LXII

ΝΥΦΙΚΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Ο ΧΟΡΟΣ ΤΩΝ ΕΦΗΒΩΝ

Νά, πού προβάλλει ὁ Ἑσπερος ἐλάτε παληκάρια :
 Ὁ Ἑσπερος τὴ λαμπάδα του στὸν οὐρανὸ πού ἀνάβει·
 Τὰ πλούσια καὶ τὰ δόλοτρελα συμπόσια τῶρ' ἀφείσατε
 καὶ ἄς σηκωθοῦμε· εἶναι καιρὸς. Σὲ λίγο ἡ νύφη θάρτει
 σὲ λίγο πρέπει ν' ἀκουστοῦν τραγούδια τοῦ ἡμεναίου.
 Ὑμένα, ὦ ἔλα Ὑμέναιε, σὲ καρτεροῦμε Ὑμένα!

Ο ΧΟΡΟΣ ΤΩΝ ΠΑΡΘΕΝΩΝ

Κόρες, δὲ βλέπετε τοὺς υἱούς; Καὶ σεις λοιπὸν ἐλάτε
 γιὰ νὰν τοὺς πολεμήσουμε· γιατί τώρα τ' ἀστέρι
 τῆς νύχτας ἐσηκώθηκεν ἀπάνω ἀπὸ τὴν Οἴη.
 Βλέπετε ποιά εἶναι ἡ βιάση τους ν' ἀφίσουν τὸ συμπόσιο;
 Δὲν ἐρχονται χωρὶς σκοπὸ γιὰ νὰ μᾶς συναντήσουν·
 Θὰ ψάλλουν τὰ τραγούδια τους θᾶναι ἄξια σὺν τῆς Νίκης.
 Ὑμένα, ὦ ἔλα Ὑμέναιε, σὲ καρτεροῦμε Ὑμένα!

ΕΦΗΒΟΙ

Ἡ Νίκη τόσον εὐκολὴ δὲ θᾶναι, φίλοι· ἐλάτε,
 τὶς νέες παρθένες βλέπετε, πού τὰ τραγούδια ἐκείνα
 πού πρῶτοι ἐμελετοῦσαμε, θὰ ἐτοιμαστοῦν νὰ ποῦνε;
 Καὶ μάταια δὲ γυμνάζονται· μᾶς ἐτοιμάζουν κἀνι
 πολὺ μεγάλο καὶ τρανὸ. Θὰ παραξενευτήτε;
 Ἔνα τὶς σκέψες ὅλες τους μονάχα βασανίζει.
 Μὰ ἐμεῖς ἐνῶ ν' ἀκούσουμε πῶς τραγουδᾶνε θέμε,
 ἄλλου τὸ νοῦ μας ἔχουμε. Θᾶμαστε οἱ νικημένοι·
 νὰ δεῖτε αὐτὸ πού μέλλεται. Γιὰ νὰ μᾶς στέψει ἡ Νίκη
 στὸν πόλεμο καρτερικά ν' ἀντισταθοῦμε πρέπει.
 Στὴ μάχη πού ἐτοιμάζεται νὰ βάλουμε τὸ νοῦ μας·
 Θὰ ψάλλουν ν' ἀπαντήσουμε καὶ μες μετὰ τὰ τραγούδια.
 Ὑμένα, ὦ ἔλα Ὑμέναιε, σὲ καρτεροῦμε Ὑμένα!

ΠΑΡΘΕΝΕΣ

Ἑσπερε, ἀστέρι ἄλλο ἀπὸ σὲ πῶς τρομερὸ φωτίζει;
 Ἄπ' τῆς μητέρας τὰ φιλιὰ τὴν κόρη ἐσὺ τὴν παίρνεις,
 Ἄπ' τῆς μητέρας πού ποθεῖ νὰν τὴν κρατήσῃ μάταια·
 καὶ τὴν παρθένα τὴν ἀγνὴ ἐσὺ τὴν παροδίνεις
 στὴν ἀγκαλιὰ τῆς φλογερῆς τοῦ νέου τοῦ ἔραστοῦ της.
 Τί πῶτερο ἕνας βάρβαρος ὀχτρός θε νᾶξε κάνει,
 στὴ χώρα πού θὰ ὑπόταζε χτυπώντας τὴν αἰφνίδια;
 Ὑμένα, ὦ ἔλα Ὑμέναιε, σὲ καρτεροῦμε Ὑμένα!

ΕΦΗΒΟΙ

Ἑσπερε, ἀστέρι ἄλλο ἀπὸ σὲ πῶς εὐνοϊκὸ φωτίζει;
 Ἐσένα ἡ λάμψη σου γελᾷ στοὺς ταιριαστοὺς ἡμεναίους
 τὴν ἔνωση, τοῦ ἡμεναίου πού ἔχουν εὐλογημένο
 μετὰ τὸ γαμπρὸ καὶ δᾶ' οἱ γονιοὶ καὶ πού δὲ θὰ τελειώσῃ
 ποτὲ του, ἂν στὸν ὀρίζοντα τὸ φῶς σου δὲν ἀστράφει.

Τοῦ γυρισμοῦ σου, ὦ Ἑσπερε, ἡ εὐτυχισμένη ἡ ὥρα,
 δὲν εἶναι ἄπ' ὅλες τ' οὐρανοῦ τὶς χάρες πῶς μεγάλη;
 Ὑμένα, ὦ ἔλα Ὑμέναιε, σὲ καρτεροῦμε Ὑμένα!

ΠΑΡΘΕΝΕΣ

Φίλες, μᾶς κλέβει ὁ Ἑσπερος μιά ἀπ' τὶς συνιδρύσεις μας.
 Στὸ γυρισμὸ τοῦ τριδίπλοι φυλάχοι ξεγυρντοῦνε.
 Ἡ νύχτα κρύβει τοὺς κακούς· καὶ ἂν κάποτε τοὺς πιάσεις,
 Ἑσπερε, ἀπάνω στὸ φριχτὸ καὶ σκοτεινὸ τοὺς ἔργο,
 τὸνομα τότε ἀλλάζοντας τὸ δρόμο πάλι ἀρχίζεις.

ΕΦΗΒΟΙ

Ἑσπερε, μὴν ἀκοῦς αὐτὰ τὰ λόγια πού δὲ νοιώθουν·
 τοὺς κρύφους ἔρωτες αὐτοὺς θρηγνοῦνε μετὰ τὸ στόμα,
 ἐνῶ μετὰ πόθο τοὺς καλεῖ σιγά-σιγά ἡ καρδιά τους.
 Ὑμένα, ὦ ἔλα Ὑμέναιε, σὲ καρτεροῦμε Ὑμένα!

ΠΑΡΘΕΝΕΣ

Σὰν τὸ λουλοῦδι τὸ ἄγγιχτο πού τὸ φυλάγει ὁ κῆπος
 καὶ ἀνθεῖ χωρὶς νὰν τὸ πατοῦν κοπιδία καὶ οὔτε ἀκόμα
 νὰ ξερρίζωνε τὸ σκληρὰ τὸ φονικὸ τὸ ἄλετρο,
 παρὰ μονάχα ὁ ζέφυρος τὰ χᾶδια του τοῦ δίνει
 καὶ ὁ γῆλιος δυναμώνει το καὶ θρέφει το ἡ δροσοῦλα,
 καὶ τ' ἀγαποῦνε οἱ ἔραστες καὶ οἱ μπιστικῆς τὸ στέργουν
 καὶ ὅταν τὸ χέρι τὸ ἄπονο τὸ κόψει ἀπ' τὸ κλωνί του
 καὶ μαραμμένο ξεψυχᾷ καὶ καταφρονημένο,
 δὲν τὸ κυττάζουν πιά ἔραστες, δὲ θέλουν τὸ ἐρωμένες,
 ἔτσι καὶ ἡ κόρη, ἀγνότατη, παρθενηκιά ὅταν εἶναι
 τὴν ἀγαποῦν, τὰ χρόνια της τὰ ἴδια ἐκείνοι πού ἔχουν.
 Μὰ σὰ ντροπιάσῃ τὶς χερσὲς τὶς χάρες της καὶ χάσει
 τῆς παρθενιάς της τὸ κρυφὸ λουλοῦδι, δὲν τῆς δίνουν
 οἱ ὁμορφονιοὶ τὸν ἔρωτα καὶ τὰ φιλιὰ οἱ κόρες.
 Ὑμένα, ὦ ἔλα Ὑμέναιε, σὲ καρτεροῦμε Ὑμένα!

ΕΦΗΒΟΙ

Σὰν ἕνα κλῆμα ἐρημικὸ σὲ ἀδοῦλετο χωράφι,
 πού ξεφυτρώνει μοναχὸ χωρὶς νὰ μεγαλώνει
 καὶ τὰ σταφύλια τὰ ἔριμα ποτὲ δὲν τὸ στολίζουν
 παρὰ ἀπ' τὸ βάρος του γερτὸ στὸ χῶμα κάτω πέφτει
 καὶ τὰ κλαδιὰ καὶ οἱ ρίζες του δὲν ξεχουρίζουν καὶ οὔτε
 ὁ ζευγολάτης τὸ κυττᾷ ἢ ὁ δουλευτὴς ὁ ταῦρος,
 καὶ ὅταν μιὰν ἀκαρτέρευτη στιγμὴ τὸ ἐνώσει ἡμέρας
 μετὰ τὴν πανύψηλὴν φιλιὰ πού θᾶν τὸ προστατέψει
 καὶ ὁ ζευγολάτης καὶ ὁ γερός ὁ ταῦρος τὸ δουλεύουν
 μετὰ τὴν καρδιά τους ἀνοιχτή, ἔτσι καὶ ἡ κόρη ἐκείνη
 πού ξένη εἶναι στὸν ἔρωτα γερνάει μονάχη κ' ἔρημη
 ἕως τὴν ὥρα πού ὄριμη γιὰ τὸν ἡμένα, ὀρίζει
 τὴν ἔνωση της τὴ χρυσὴ μετὰ τὸν καλὸ ἔραστή της
 καὶ γίνεται πῶς λατρευτὴ καὶ στοὺς γονιοὺς της τότε.
 Καὶ σὺ παρθένα μου ὁμορφὴ πάψε τοὺς τόσους πόθους
 τοῦ εὐγενικοῦ σου τοῦ ἔραστή νὰ πολεμάς. Τὸ κριμα
 θὰ σὲ βαρφαίνει ἂν προσπαθεῖς ν' ἀντισταθεῖς σὲ κείνον
 πού μεσ' ἀπ' τοῦ πατέρα σου τὰ χέρια σ' ἔχει πάρει
 καὶ ἀπ' τὴν ἀγάλη τῶν γονιῶν πού πρέπει νὰ προσταζοῦν.
 Ὅλη δὲν εἶναι ἡ παρθενιά δική σου καθὼς θέλεις·
 ἔχουν καὶ κείνοι μερικὸ καὶ ὁ κύριος σου καὶ ἡ μάνα.
 Τὸ ἕνα τὸ τρίτο μοναχὰ τοῦ θησαυροῦ σου ἀνήκει.
 Πάψε λοιπὸν μὴ ἀντισταθεῖς στὴ θέληση καὶ πάλι
 αὐτῶν, πού ἐδώσαν στὸ γαμπρὸ μετὰ τὴ δική σου προῖκα
 καὶ κείνο ἀκόμα πού ὄριζαν ἀπ' τὴ χρυσὴ καρδιά σου.
 Ὑμένα, ὦ ἔλα Ὑμέναιε, σὲ καρτεροῦμε Ὑμένα!

Μεταφρ. ΛΕΩΝ ΚΟΥΚΟΥΛΑΣ

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ

ΙΤΑΛΟΕΛΛΗΝΙΚΑ. Πολύ περίεργη αυτή ή ταχτική τῶν κυβερνητικῶν φύλλων μας. Μοιάζει σὰν ἄτυχη μίμηση τῆς ἀνοιχτῆς γλώσσας τοῦ Γερμανοῦ καγκελάριου τώρα τελευταία. Τίς προάλλες, ὅταν ὁ λόγος εἶταν γιὰ διαφορὰς μας μετὰ τῆ Βουλγαρία, μόνο πού δὲ βγήκαν στὰ κεραμίδια νὰ μᾶς τὸ φωνάζουν ὅτι πρέπει νὰ λουφάζουμε καὶ νὰ μὴ μιλοῦμε γιὰ τὴν ἀρπαχτική διάθεση τῶν συμμάχων μας, μὴν τύχη καὶ παραστρωμαχοῦν τὰ πράγματα. Γιατί τάχα ἤθελαν νὰ δώσουνε στὴ δύναμη καὶ στὴν ἀντίσταση τῶν συμμάχων μας πειότερη σημασία ἀπ' ὅ,τι ἀξίζει ὅταν πρόκειται γιὰ δικαιοτάτες ἀπαιτήσεις μας, καὶ λιγότερη σημασία στὴ δική μας δύναμη, πού βασίζεται καὶ στὸ στρατό μας — γιὰτί ὄχι; —, ἀλλὰ πρὸ πάντων στὸ δίκιο μας, στὰ πράγματα, στὴ θέση ὅπου βρίσκεται σήμερα ἡ Εὐρώπη; Καὶ τώρα μετὰ Ἱταλικά σχέδια γιὰ τὴν Ἠπειρο πιάσανε τὴν ἄλλη ἄκρη καὶ μόνο πάλι πού δὲν κήρυξαν τὸν πόλεμο τῆς Ἱταλίας. Δὲ λέμε ὅτι ἡ ἀγανάχτησή τους γιὰ τὴ στάση τῆς ἐπίσημης Ἱταλίας δὲν εἶναι δικαιολογημένη καὶ ὅτι δὲν εἶναι καὶ δική μας ἀγανάχτηση, ἀλλὰ νομίζουμε ὅτι ἔφτανε νὰ τονιστῇ ἀπλὰ καὶ ἀξιοπρεπῶς ὅτι ἡ Ἑλλάδα δὲν μπορεῖ νὰ ὑποχωρήσῃ πειότερο στὴν Ἠπειρο ἀπ' ὅ,τι ὑποχώρησε. Εἴτανε περιττὴ ἡ διακήρυξη ὅτι ἐχτρός μας, καὶ ὁ μόνος μάλιστα, εἶναι ἡ Ἱταλία, καθὼς περιττὴ κ' ἡ φασαρία γιὰ τὸ μπουϊκοτάξ.. Ἀκόμη κι ἂν τυχὸν ἔχουμε πού νὰ στηριχτοῦμε γιὰ τὸ ζήτημα τῆς Ἠπειρο, δὲν ἔπρεπε εἶσαι σὰν κοκκόροι νὰ φωνάζουμε. Ἄν στὴν Ἱταλία δὲν ἀποστραβώθηκαν ἀπὸ τὴν ὄρεξη πού τοὺς ἔνοιξε τὸ χάψιμο τῆς Τριπολίτιδας, μποροῦν νὰ ἐχτιμήσουνε τὴ θέση καὶ τὴ σημασία τοῦ Ἑλληνισμοῦ στὴν Ἀνατολικὴ Μεσόγειο, κι ἂν δὲν μποροῦν, ἄς τοὺς τὴν ἐξηγήσουμε μετὰ τρόπο ἡμεῖς καὶ ὄχι κρίζοντάς τους ἐχτροὺς μας. Τὸ συμφέρον τῆς Ἱταλίας εἶναι φίλια μετὰ ὅσο γίνεται μεγαλύτερη Ἑλλάδα — καὶ μήπως γιὰ κάθε ἄλλον δὲν ἀληθεύει τὸ ἴδιο; Τί θέλουν οἱ Ἕλληνες, νὰ κυριέψουν τὴν Ὀντέσσα π. χ. ἢ τὴν Τερζέστη; Ἡ ν' ἀποκλείσουν τὸ γερμανικὸ ἐμπόριο καὶ τὴ γερμανικὴ ἐκπολιτιστικὴ δράση ἢ τὸ γαλλικὸ καὶ ὅποιον ἄλλο; Ἡ νὰ μπουδίσουνε τοὺς Ρούσσους μεθαύριο, ἂν γίνῃ ἀνάγκη νὰ ἡμερέψουνε τοὺς Κούρδους λ. χ.; Ὅλοι καλοὶ γιὰ μᾶς, φτάνει νὰ μᾶς ἀφήσουν νάμαστε καὶ πολιτικοὶ κυρίαρχοι στοὺς τόπους μας — γιὰτί οἱ Ἕλληνες, ἂν καὶ πολὺ λιγότεροι ἀπὸ τοὺς Ἱταλοὺς, κυριαρχοῦν σ' ἕχταση μεγαλύτερη ἀπὸ τὴν

Ἱταλία καὶ εἶναι τόσο πειὸ κοντὰ καὶ τόσο ζυμωμένοι μετὰ τοὺς Τούρκους καὶ τοὺς Ἀραβες (καὶ φίλοι μετὰ τοὺς Ἀβυσηνοὺς) καὶ τόσο εἶναι πιθανὸ ὅτι στὴν ἀπελπισία του, μποροῦν νὰ συνεννοηθοῦν μετὰ τοὺς καὶ νὰ ταράξουνε κι ἄλλους ἀκόμη κύκλους — ἄθελα — ἐξὸν τοὺς Ἱταλικούς, ὥστε δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ βλέπῃ τὸ Ἱταλικὸ διπλωματικὸ τηλεσκόπι, ἂν τὸ μονόκλ δὲ βλέπῃ, ὅτι δὲν εἶναι, δὲ λέμε πειὰ ἐντιμο καὶ ἀνθρωπινὸ καὶ Χριστιανικὸ, μόνον φρόνιμο κι ἀκίντυνο νὰ πληγώνεται ὡς καὶ πού δὲν πρέπει ὁ Ἑλληνισμός. Τίς φωνές τῆς «Πατρὶς» καὶ τῆ φοβέρα γιὰ μπουϊκοτάξ κλπ. ἂν θέλουνε οἱ ἀδερφοὶ Ἱταλοὶ σωστὰ νὰ τὰ ἐξηγήσουν, πρέπει νὰ σκεφτοῦν τοῦτο μονάχα ὅτι αὐτὰ δὲν εἶναι παρὰ μιὰ κάπως ζωηρὴ καὶ βιαστικὴ καὶ θερμοαίματη μικροεκδήλωση τοῦ πόνου τοῦ Ἑλληνισμοῦ, εἶταν τὸν παραπληγώνουν. Μεγαλύτερον ἀκρωτηριασμὸ δὲ σηκώνουμε πειὰ στὴν Ἠπειρο, ὅπως δὲ σηκώνουμε γενικὰ λαίμαργο βλέμμα σὲ μέρη Ἑλληνοκατοικητα, ὅποια κι ἂν εἶναι. Ἄν τυχὸν κάμποσα χρόνια πρὶν ἢ τότε κατάσταση τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους κι ἄλλες περιστάσεις γένησαν στὸ μυαλὸ τῶν κυβερνητικῶν τῆς Ἱταλίας σχέδια σὲ βάρος μας, εὐχούμαστε αὐτὰ τὰ σχέδια νὰ ζυγιαστοῦνε τώρα μετὰ νέα ζυγαριά. Μετὰ τὸ νὰ ἔχτισαν π. χ. στὴ Σμύρνη, στὸ Παρραλλέλι μιὰ θεόρατη Ἱταλικὴ σχολή, μετὰ τοιχογραφημένους γύρω τὴς Ἱταλικὲς δόξες, λάθος κάνουν, ἂν τὸ νομίζουμε οἱ Ἱταλοὶ, ὅτι ἡ Σμύρνη ἔγινε Ἱταλική. Καὶ στὰ νησιὰ τοῦ κάκου σπάνουνε τὰ κέρατὰ τους. Μετὰ τὴ δημιουργία Ἀλβανίας δὲν ξέρομε τί σκοπεύουνε, ἀλλ' ἂν σκοπεύουν νὰ τὴ μοιραστοῦν μετὰ τὴν Ἀουστρία, νομίζουμε ὅτι γιὰ τὴν Ἱταλία ἕνα Τεπελένι ἢ ἕνα Ἀργυρόκαστρο λιγότερο ἢ περισσότερο οὔτε κρὸς κάνει οὔτε ζέστη, ἐνῶ δὲν εἶναι καὶ γιὰ μᾶς τὸ ἴδιο. Τὸν Ἀδλῶνα νὰ πού τὸν ἀφίνουμε. Κι ἂν θέλουνε ἀκόμα, δὲ νομίζω πὼς μᾶς ἐμποδίζει τίποτα ἐμᾶς νὰ ὑπογράψουμε μετὰ χέρια καὶ μετὰ πόδια ὅτι τὰ λιμάνια καὶ τοὺς τόπους τῆς Ἠπειρο δὲ θὰ τὰ μεταχειριστοῦμε ποτὲς ἐναντία τῆς Ἱταλίας, φτάνει κι αὐτὴ νὰ ὑπογράψῃ, ὅτι ποτὲς δὲ θὰ ζητήσῃ νὰ κυριέψῃ μέρη Ἑλληνικά, οὔτε ἄλλοτε γι' αὐτὸ νὰ βοηθήσῃ ἐνεργὰ ἢ παθητικά. Κάνουμε ἐκκλησιὰ λοιπὸν στὴ φρόνηση τῶν Ἱταλῶν, πρόθυμοι ὄντας γιὰ τέτια συνεννόηση ὄχι ὁμῶς καὶ γιὰ παρακάτου ὑποχώρηση στὴν Ἠπειρο. Πρὸ πάντων, ἀπ' τίς στήλες τοῦ «Νουμά», ἀπαιτινόμεθα στοὺς φιλελεύθερους καὶ τοὺς σοσιαλιστὰς, πού δὲν εἶναι λίγοι στὴν Ἱταλία. Καὶ τὸ κάτου κάτου τῆς Γραφῆς, ἂν οἱ Ἱταλοὶ κυβερνήτες θέλουν καὶ καλὰ νὰ τὸν ματώσουν τὸν Ἑλληνισμό, ἄς κάνουνε καλὰ μετὰ τὰ μυαλὰ τους. Ἐμεῖς; θὰ τοὺς

ΛΑΣΠΙΔΗΣ (χαμογελώντας). Μπα ; Και σὺ τοῦ τὴν ἀφνήθηκες ; Μιθαίω μοι ζήτησε καὶ ἀπὸ ἄλλους φίλους τοῦ γαφερίου, μὰ ὅλοι τοῦ ἀφνηθήκανε κι ὅλοι μὲ τὰ ἴδια λόγια δικαιολογῆσανε τὴν ἀφνησί τους .

ΜΑΥΡΟΠ. Ἄμὲ τί; Καὶ σὺ « Λάβαρο » θὰ κάνουμε ; ...
ΛΑΣΠΙΔΗΣ. Σὰς εὐχαριστῶ . Ὅσο γιὰ τὸ Βούτα...
ΜΑΥΡΟΠ. Τώρα πὰ πὸν ἔφυγε ἀπὸ δῶ, νὰ σοῦ ξεμυστερετῶ καὶ μιὰν ἀσυνείδητη πράξι του...

ΛΑΣΠΙΔΗΣ. Μόνο μιὰ ;
ΜΑΥΡΟΠ. Ναί, ἀπειρες, τὸ ξέρω... μὰ αὐτὴ ναι ἢ χειρότερη... Ἐέρεις γιὰτὶ τώρα τελευταῖα εἶναι τόσο χλιαρὰ τ' ἄρθρα του κατὰ τοῦ Ὑπουργείου ; ...
ΛΑΣΠΙΔΗΣ. Γιατ' εἶναι χλιαρὸ κ' ἢ πέννα του, χλιαρὸς κ' ὁ ἴδιος...

ΜΑΥΡΟΠ. Ὅχι, μὰ γιὰτὶ τὸ Ὑπουργεῖο τοῦ διώρισε κάποιονε συγγενῆ του σὲ μιὰ πολὺ καλὴ θέση...
ΛΑΣΠΙΔΗΣ. Ὁ μασκαράς !... Ἴσως ὁ συγγενῆς του νὰ πλερώνει καὶ τὰ ἔξοδα τοῦ γλεντιοῦ του στὸ Λουτράκι...
ΜΑΥΡΟΠ. Μπορεῖ κι αὐτό. Τίποτα δὲν ἀφίνει δίχως νὰν τὸ ἐμμεταλλευτῆ ὁ φιλαράκος...

ΣΠΥΡΙΔΟΠΟΥΛΟΣ (μπάτοντας βιαστικὰ). Φασαρίες... φασαρίες... (Ρήχνηται στὶς ἐφημερίδες καὶ τὶς ξεφυλλίζει βιαστικὰ, δίχως νὰ διαδάζει καμιά).

ΛΑΣΠΙΔΗΣ. Τονὲ βρήκες ;
ΣΠΥΡΙΔΟΠΟΥΛ. (Ξακολουθώντας τὸ ξεφύλλισμα). Τρεχάματα !... αἶμα στάζουν τὰ πόδια μου... Κ' ἔχω τόσες δουλιές σήμερα !... (βγάζει τὸ ρολόι του). Ἐντεκα καὶ τρία... Στὴν ὁργή ! Πῶς περνάει ἡ ὥρα !...

ΛΑΣΠΙΔΗΣ (μὲ ἀγωνία). Μωρὲ τονὲ βρήκες τὸ Γιαννίδη ; ... Λέγε... Μὰς ξεψύχησες !...
ΣΠΥΡΙΔΟΠΟΥΛ. Τὸ Γιαννίδη ; ... Ἄ ! ναί !... Τὰ μάθατε γιὰ τὸν Κοσιμίδη ; Ἄφαντος δυὸ μέρες τώρα καὶ

ΓΙΑΝΙΔΗΣ. Οἱ ἰδέες μου...
ΛΑΣΠΙΔΗΣ. Σήμερα φίλε μου, στὴ θέση ποὺ εἶσαι, δὲν μπορεῖς νάχεις δικῆς σου ἰδέες. Ἡ ἐφημερίδα ἔχει ἰδέες καὶ σὺ σὰν ἐπάλληλος τῆς ἐφημερίδας ὀφείλεις ν' ἀκολουθεῖς τὶς ἰδέες τῆς .

ΓΙΑΝΙΔΗΣ. Κι ὅταν οἱ ἰδέες τῆς ἀντιστρατεύονται στὴν ἀλήθεια καὶ στὴν ἠθικὴ ;
ΛΑΣΠΙΔΗΣ. Τὴν ἀλήθεια καὶ τὴν ἠθικὴ μὴν τὰ σταλαῖς εἶσι εἴκολλα... Φύλαξέ τα σὰ θὰ ἐκδώσεις δικὴ σου ἐφημερίδα...

ΓΙΑΝΙΔΗΣ. Καὶ βέβαια θὰ ἐκδώσω μὲ μέρη δικὴ μου ἐφημερίδα καὶ θὰν τὴ στηρίξω πάνου στὴν ἠθικὴ...
ΛΑΣΠΙΔΗΣ (χαμογελώντας). Καὶ θὰν τὴ διαβάσεις μοναχός σου, γιὰτὶ οἱ ἀναγνώστες θὰν τὴ φεύγουνε σὰ λεπτασμένη ! ἠθικὴ... ἠθικὴ !... Κοπανὰς ἀδιάκοπα μιὰ λέξη, ποὺ πολλὰς φορὲς, πῆσαψέ με, δὲν ἔχει καμιά σημασία... Τὴν ἠθικὴ ὁ καθένος θέλει νὰ τὴν καμαρώνει σ' ἄλλουνοῦ καμπούρα, μὰ τρέμει νὰ τὴν ἐνεργήσει κι ὁ ἴδιος. Τουλὰχιστὸ ὁ ἔξυπνος ὁ ἀθροωπος περιορίζεται σ' αὐτὴ τὴν πλατωνικὴ ἀγάπη τῆς ἠθικῆς...

ΓΙΑΝΙΔΗΣ. Βλέπω μὲ λύπη μου πῶς δὲ θὰ μπορέσομε ποτὲ νὰ συνεννοηθοῦμε...
ΛΑΣΠΙΔΗΣ. Κ' εἶσι δὲ θὰ μπορέσομε ὅποτε νὰ συνεργαστοῦμε πιά... Σὰ νέος κι ἀπειρος τοῦ κόσμου ποὺ εἶσαι θέλησα νὰ σὲ βάλω στὸν ἴσιο δρόμο, νὰ σοῦ δείξω...

ΓΙΑΝΙΔΗΣ. Παρακαλῶ. Τὸν ἴσιο δρόμο ἐλπίζω νὰ τονὲ βρῶ μοναχός μου... Ὁ κόσμος δὲν εἶναι πέρα ἀπὸν ἀνῆθικος... Ὑπάρχουνε στὴν κοινωνία μας καὶ μεγαλόψυχοι ἀθροῶποι, ποὺ δὲ θὰ δυσκολευτοῦνε νὰ συντρέξουνε ἕναν ἐργάτη ποὺ θέλει νὰ δουλέψει καὶ νὰ ζήσει μὲ τιμιότητα...
ΛΑΣΠΙΔΗΣ (χλευαστικὰ). Ὑπάρχουν καὶ μεγαλόψυχοι ; Μπα ! καὶ δὲν τὸ τῶξερα ! Φοβάρμαι πῶς αὐτοὺς τοὺς

Ἄρχισυντάκτης

μεγαλόψυχους τους είδες από τὰ παραθύρα του γκαρσονιού μου, δηλαδή από τὰ παράθυρα μιᾶς ἐφημερίδας με μεγάλη κυκλοφορία. Φύγε από τὸ γκαρσονιό μου, πᾶσαι ἀρχισυντάκτης στὸ «Ἀδύβατο», καὶ βλέπουμε ἀν τὸς ἑστρατώσεις πουθενὰ τοὺς μεγαλόψυχους. Φοβᾶμαι πὼς μόνο τὴ γούρη τῆς μεγαλόψυχίας θὰ εὐτυχίσεις νὰ δεῖς...

ΛΑΣΠΙΑΗΣ. Εἶστε πολὺ ἐγώιστης, κύριε.

ΓΙΑΝΙΑΗΣ. Αὐτοὺς τοὺς μεγαλόψυχους ἐπαίτω νὰ τοὺς βρῶ ἐγὼ μὲ τὴν ἠθική μου...

ΛΑΣΠΙΑΗΣ. Ἄ! μὰ κύριε, μὲ παρακαορίες μ' αὐτὴ τὴν ἠθική σου!... Ἡ ἠθική μου!... Ἡ ἠθική μου... Δὲ μὸς λὰς ἀπὸ παρακαλῶ καὶ ἔβρασε αὐτὴ ἡ παχειὰ ἀγάδα σου ὅταν ἐπιεταλέουσυνα τὴν ἐπιεισοσύνη καὶ εἶχα καὶ κατὰς νὰ ἐπιυαλίσεις τὴν κόρη μου;

ΓΙΑΝΙΑΗΣ (κρῶδοντας τὸ πρόσωπό του. Σὲν κέραιουμῆκος). Ἐγὼ!... Ἐγὼ τὴν κόρη σου;

ΛΑΣΠΙΑΗΣ (δυνατά). Ναι, ἐσύ!... Ἐσύ! Πάντοτε καὶ παυσοσυνα γιὰ εὐκαρινῆς καὶ ἐπαίτω νὰ μὴ θαήσεις τὴν νὰ φανεῖς ψεύτης!

(Ὅμοδνε μέρα ἢ Βεργίνα καὶ ἡ κ. Ροζέρη).

Κα ΡΟΖΑΡΗ. Κύριε Αυστίνη, ἀκούσαμε τὴ φωνὴ σου καί...

ΓΙΑΝΙΑΗΣ. Καλὰ καὶ ἡρόθαιε!... Καλὰ καὶ ἡρόθαιε, Βιργίνα... Ἄκουσε...

ΛΑΣΠΙΑΗΣ. Σοὺ ἀπαγορεύω στὸ στήρι μου μέρα...

ΒΙΡΤΙΝΙΑ (ἀγκυαλιζόντας τονε). Πατέρα...

ΓΙΑΝΙΑΗΣ. Ζήτησα νὰ ἀπῆμυαλίω, Βιργίνα!... ἀκούε;

ΒΙΡΤΙΝΙΑ (σᾶκρυσημένα). Πατέρα...

ΛΑΣΠΙΑΗΣ. Ἀπὸ τούτη τὴ στιγμή, κύριε, ἀρχισυντάκτης τοῦ «Ἀδύβατου» εἶναι ὁ κ. Βούρας! (Φεύγει ἀγέρωχα ἀπὸ πλᾶγινῆ πέτρα).

ΒΙΡΤΙΝΙΑ (ερέχοντας πῖσω του. Μὲ ἀναφυαλλητό). Πατέρα μου!... Πατέρα!...

ΛΑΣΠΙΑΗΣ. Γούριε του πὼς τὸ γκαρσονιό τοῦ νὰ γυρίσει... Νὰ καλέσεις ἀκόμα ὄλους τοὺς μεγάλους ἀντρες καὶ συγκαταβαίνουμε νὰ κάνουμε γερογῆρῆς στὴν ἐφημερίδα μου καὶ νὰν τοὺς πείθω πὼς ἐπειδὴ ἡ κυκλοφορία τοῦ φύλλου ἔρεσε, ἀνογκυαλίσαμε νὰν τοὺς ψαλιόσουμε γενναῖα τὸ μιστό τους πεινήνα στὰ ἔκαυτὸ καὶ μὲ τὴν σφωνία νὰ δίνουμε ὁ καθένας τους ταχυκαὶ δυὸ στῆλας ἔλα τὴν ἡμέρα...

ΑΟΠΙΣΤΗΣ. Φοβᾶμαι πὼς τὸ τελευταίο θὰν τοὺς ἀναγκάσει νὰ φύγουμε...

ΛΑΣΠΙΑΗΣ. Τόσο τὸ καλῆτερό... Ἀκόμα νὰ δηλώσεις στὸν κ. Πιρᾶκη καὶ στὸν κ. Χριστόφορο πὼς τὸ ὀκονομικά τῆς ἐφημερίδας μας δὲ μὰς ἐπιτεροῦνε γιὰ τὴν ὄρα νᾶχουμε ἀγνόμετους καὶ μτροδῆνε νὰ πᾶνε νὰ βροῦνε ἀλαὺ ἐργασία...

ΑΟΠΙΣΤΗΣ. Τίποτ' ἄλλο;

ΛΑΣΠΙΑΗΣ. Ἄ, ναι! Πὼς πᾶει ἡ κυκλοφορία;

ΑΟΠΙΣΤΗΣ. Τὸ σημερινὸ δελτίο τοῦ πραχοροεῖου δείχνει καυήνηση διακόσια φύλλα λιγότερα ἀπὸ προγῆς. Ὅλο καὶ κατακαυάμε τὸν κατήφορο...

ΛΑΣΠΙΑΗΣ. Τὸ περιμένα!... Περιμένο καὶ ἄλλα ἀκόμα χειρότερα. Δὲ σὰς θέλω τίποτ' ἄλλο... (Ὁ Αογιστής φεύγει).

Νά, τὰ χάλια μας. Ἴδουσε;

ΜΑΥΡΟΠ. Ὅλα καλὰ, μὰ βιταρτες... Διόχως τοὺς συντάχτες σου πρὶ βρεῖς ἄλλους νὰ βάλεις στὴ θέση τους...

Ἄν ὁ Γιανιάης...

ΛΑΣΠΙΑΗΣ. Θὰ καλέσει ὁ κόρημος μὰ θᾶθθαι πᾶλι ὁ Γιανιάης στὴ θέση του. Χρεαδέεται αὐτός ὁ Ἡρακλῆς γιὰ νὰ πιστογέψει τοῦτον ἔδω τὸ σταυλό, ὅπως τὸν καταντήσανε...

ΜΑΥΡΟΠ. Μακαρί... Ἐξέγεις, σὲ καὶ ἐπίτησε πρὸ πέντε μῆνες τὴν ἄλκη μου συντροφιῆ γιὰ νὰ βγᾶσει μὲ φημεροδοῦλα, τοῦ τὴν ἀγνήθηκα γιὰ νὰ τὸν ἀνακαυάσω νὰ ἔαννα γυρίσει μὰ μέρα δῶ.

ΜΑΥΡΟΠ. (χαμογελώντας). Πού μπορεί και να μ'ην έρθει ποτέ...

ΛΑΣΠΙΔΗΣ. Όσο νάρθει όμως αυτή ή μέρα, έμεις πρέπει νάν τούς τιψουμε και νάν τούς παχάινουμε σά γουρουπόουλα... Μόνο ό Κρονόπουλος δουλεύει κάπως, μά πρέπει νά τόν προσέξεις μή σου σκαρώσει καμιά βρωμοδουλιά. Κάθε λίγο πού σου γράφει, πρέπει νάν τή βιάξεις κάτου από τό μικροσκοπιο και νά τήν ξετάξεις γιατί κάτω από κάθε του λέξη κρύβεται και μια έκβιασούλα ή καμιά μπερμπαντιά.

ΜΑΥΡΟΠ. Άπορῶ με τήν ύπομονή σου.

ΛΑΣΠΙΔΗΣ. Βλέπεις, σώθηκε κι αυτή! (άνήσυχα). Νά δοῦμε όμως κι ἄν ό Γιανίδης...

ΚΩΣΤΑΣ (μπαίνοντας με γράμμα στο χέρι). Τῶσταίτε με τό λουστρο ό κ. Βούτας. (Φεύγει).

ΛΑΣΠΙΔΗΣ. Μπα! (τό διαδέχεται). Καμάρωσε διαντροπιά! Θα λείψει, λέει, δυό τρείς μέρες. Πάει στο Λουτρόκι νά ξανασάνει λίγο. Και τήν αναρωτικῆ ἄδεια, λέει, τήν παίρνει μοναχός του...

ΜΑΥΡΟΠ. Νάν του τήν κάνεις τήν ἄδεια ἀπεριόριστη...
ΛΑΣΠΙΔΗΣ. Φαίνεται θῆβαλε κάποιονε στο χέρι.... Ποιός ξέρει!...

ΛΟΓΙΣΤΗΣ (μπαίνοντας). Με ζητήσατε; **ΛΑΣΠΙΔΗΣ.** Ναί. Νά ετοιμάσετε παρακαλώ τό λογισμιο του κ Βούτα. "Ό,τι έχει νά πάρει, νάν του τό στείλετε στο Λουτράκι και νάν του γράψετε πώς μπορεῖ νά μείνει ὅσον καιρό θέλει ἐκεῖ, γιατί στο γράφειο είναι περιττός πιά...

ΛΟΓΙΣΤΗΣ. Ό λογισμιοσ του κ. Βούτα είναι ετοιμος... Έχει πάρει δυό βδομάδες μπροστά, ὥστε χρωστάει στο γράφειο δραχμές...

ΜΑΥΡΟΠ. Έχε νάν τις λαβαίνεις.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

Τό γραφείο του Λασπίδη. Λίγο πρίν τό μεσημέρι. Ἡ σιγή είναι χωρισμένη ἔτσι: Μπροστά νά φαίνεται τό γραφείο του Λασπίδη πλούσια και κάπως καλλιτεχνικά στολισμένο. Στο βάθος, καταμεσῆς, είναι μια μεγάλη βουτιά κουζίνα, από πάνω από διφυλλη πόρτα, πού σάν ἀνοίγεται νά δείχνει τό γραφείο τῆς σύνταξης με τραπέζια, καρέκλες και με γυμνοῦς τούς τοίχους.

Άριστορά στο γραφείο του Λασπίδη πόρτα πού φέρνει σε κοντινό του γραφείου. Δεξιά πόρτα πού φέρνει στην κατουκία του. Στο γραφείο τῆς σύνταξης στην ἀρχή ἀρχή κίνηση από συντάχτες, ἐπισκέπτες, κτλ. Ὑστερα ἡσυχία. Ὁ ΜΑΥΡΟΠΟΥΛΟΣ ξαπλωμένος σε ντιβάνι καπνίζει. Ὁ ΛΑΣΠΙΔΗΣ με τά χέρια στην τσέπη του πανταλονιου του περιπατάει σκεπτικῶς πάνω κάτω.

ΜΑΥΡΟΠΟΥΛ. Τ' ἀποφάσισες ὀριστικά πιά; **ΛΑΣΠΙΔΗΣ.** Ἄλλη λύση δέν παίρνει τό πράμα... Πρέπει νά φύγει...

ΜΑΥΡΟΠ. Κι ό ἄλλος;

ΛΑΣΠΙΔΗΣ. Ό ἄλλος;... μά θα βρεθεῖ... Ὁ Σπυριδόπουλος μοῦταξε πῶς θάν τονέ βρεῖ και θα μου τονέ φέρει ἔδω, δίχως ἄλλο (κοιτάζει τό ρολόι του). Νά, έντεκα παρᾶ τέταρτο ἡ ὥρα... Στις έντεκα, λέει, θάναι δῶ μαζί του... **ΜΑΥΡΟΠ.** Χμ! Δέν τό πολυπιστεύω... ό Γιανίδης... ξέρεις...

ΛΑΣΠΙΔΗΣ. Εἴρω πολλά... Ὅλα τᾶ ξέρω... (χτυπάει τό κουδούνι. Μπαίνει ό Κώστας). Ἦρθε ό κ. Βούτας;

ΚΩΣΤΑΣ. Ἀκόμα...

ΛΑΣΠΙΔΗΣ. Ἄμα ἔρθει νά μου τονέ στείλεις ἀμέ-

σος. Κούτσε στη συντάξη ἂν ἦθε ὁ κ. Κρονόπουλος στεῖλε μού τονε. Ξεῖλε μου καὶ τὸ λογιστή (ὁ Κώστας φεύγει).
ΜΑΥΡΟΠ. (κάνει νὰ συγκωθεῖ). Ἴχθεις, βλέπω, πολλὲς δουλιές...

ΛΑΣΠΙΑΗΣ. Ὅχι, κἀθισε, δὲ μὲ παροδίσεις...

ΜΑΥΡΟΠΟΥΛΑ. Τελοςπάντω σὲ ὅ,τι μὲ χρευσταῖς...

ΛΑΣΠΙΑΗΣ. Εὐχριστῶ. Πιὰ τὴν ὄρα...

ΚΩΣΤΑΣ (πράκνοντα). Ὁ κ. Κρονόπουλος δὲν ἦθε δαόμια... Ὁ κ. λογιστής νὰ ξεμπερδέψῃ, λέει, μιὰ στιγμή μὲ κἀτιοτε ποὺ θέλει νὰ δημοσιέψῃ μιὰ διατριβὴ κ' ἔφτυσε...

ΛΑΣΠΙΑΗΣ. Καλά! (ὁ Κώστας φεύγει). Ἐγὼ χρονοτῶγα αὐτὸ τὸ μαγτιχιο... Ἀπὸ τίς ἐγὼ τὸ πρῶτ' ἔδω μέσα καὶ νὰ φροντίζω γιὰ ἑλᾶ... Ὁ Βούττας θάλασσα μοῦ τέκανε.

ΜΑΥΡΟΠ. Μὰ τόσο ἀνίκανος;

ΛΑΣΠΙΑΗΣ. Ἀνίκανος, τεμπελῆς κ' ἐγώστης ὅσο παύνει... Καὶ τὸ χειρότερο, μοῖδιῶξε ὄλους τοὺς κἀντιρε-
γους συντάχτες μου, τοὺς ἐργατικώτεροους, καὶ μοῦ κουβιάλη-
σε ἔδω μέσα ὄλο καὶ μεγάλους ἀντιρες...

ΜΑΥΡΟΠ. (γελᾶστα). Μεγάλους ἀντιρες;

ΛΑΣΠΙΑΗΣ (σοδᾶσά). Ναι, φίλε μου. Μεγάλους ἀντιρες. Ἠγέτρα, λέει, ὁμάδος νέων, ποὺ ἔχουνε, λέει, ἔσθῃ μέσα τους, ποὺ ἔχουνε φιλοδοξία, ποὺ ἔχουνε ὄργιασιμὸ γιὰ δολία. Γιὰ τὴν ὄρα, ἡ φιλοδοξία τους φανερώνεται μὲ ἀνοησίες καὶ μὲ ἀνωπύφορες ἀνορθογραφίες ποὺ μὲ ἀναγκάζουνε νὰ στραβώνουμαι ὄλη μέρα νὰ διορθῶνω τὰ γερό-
γραφέ τους. Νά, καὶ τὸ δεῖγμα (ψάχνει στὰ τραπεζί του καὶ βεβαίως κἀτι χερσίγραφα· τὰ διαδᾶζει ἀπὸ μέσα του καὶ ξεκαρδίζεται).

ΜΑΥΡΟΠ. Ἦν' εἰν' αὐτὰ;

ΛΑΣΠΙΑΗΣ. Χερόγραφα ἐνὸς ἀπὸ τοὺς μεγάλους ἀντιρες τοῦ Βούτα, ποὺ κάνει γεροτράξ στὰ Ὑπουργεῖα. Ἀνοησε: (διαδᾶζει). «Καθ' ἃ ἀνεκονώθη χθὲς εἰς τὸ οἶκειον

τιμῆμα τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν, εἰς τὰς ὑποφείας τοῦ Ὁρθουνο ἀνεκλιθήκη ὑπὸ χορηκῶν, ὄλος τυχῶος, μετὰλειον τίλιον. Δεῖγμα μετὰλειμῶος ἐστὶν εἰς τὸ Χημειον. Ἄν ὄντος δὲ ἡ γημηκὴ ἐξέλιτος ἀποδῆξη γνήσιον τὸ μετὰλειμῶο, πᾶστος ἄφθονος θέλει εἰσγεύσει εἰς τὴν χῶρῶνα».

ΜΑΥΡΟΠ. Μορὲ τί μοῦ λέξ! Αὐτὸ καταντᾶει ἀπίστερο !...

ΛΑΣΠΙΑΗΣ. Κι ὄμος, τὴν εἶδηση αὐτὴ τὴ δὶάβασε ὁ Βούττας καὶ τὴν ἔστειλε στὸ τυπογραφεῖο νὰ τυπωθεῖ. Εὐτυχῶος οἱ τυπογράφοι ξεφτυσταῖχανε μὲ τὴ θεότατη αὐτὴ ἀνοησία καὶ μοῦ τὴ στεῖλανε πίσω τὴν εἶδηση. Κ' ἔτσι γλῶτῶσῃμα ἀπὸ ἐγὼ τέτιο μακαγαῖλια. Θέλεις κι ἄλλο; (Διαδᾶζει). «Σημῶλοκὴς γενομένης γλῆες τὴν πρῶτων παγὰ τὸ δέκατον ἐβδόμοιο ἀστυνομικῶν τιμῆμα μετὰτὸ ἐνὸς σφραγῶτου τοῦ τυροβολικῶο καὶ ἐνὸς πολιτῶο, ἐστασηματίθη δι' ἀμφοστῶμοιο μαγῶλῶος σοβραῶος ὁ πρῶτος. Προσοδαιμῶντες δὲ οἱ γέτινοες πατέροχοιο εἰς αὐτὸν πολλὰς ἐπιδαρηλεῖνοες».

ΜΑΥΡΟΠ. Μεγάλος ἀντιρες γράφει καὶ αὐτό;

ΛΑΣΠΙΑΗΣ. Μεγάλος καὶ τσανός... βέβαια. Καὶ προμαντεῖται γιὰ δαύτοιο ὁ Βούττας πῶος μιὰ μέρα θὰ δοξάσει τὰ Ἐλληνηκὰ γράμματα. Ἀκουσε ἀκόμια καὶ τοῦτο τὸ κατόρθωμά του. Μοῦ κἀθισε τάγα τελευταῖα στὸ σβέροιο γιὰ ταχτικῶος συντάχτες τὸν Πιτᾶκη καὶ τὸ Χριστόφορο...

ΜΑΥΡΟΠ. Μὰ τότε εἶναι στ' ἀληθινὰ μεγάλος ἀντιρας ἂν κατὰφρασε αὐτοὺς τοὺς τελευταῖανῶδες νὰ δουλέψουνε !...

ΛΑΣΠΙΑΗΣ. Νὰ δουλέψουνε; Καὶ μῆπως τοὺς ἔφρασε γιὰ νὰ δουλέψουνε;

ΜΑΥΡΟΠ. Ἦν' εἰν' τί;

ΛΑΣΠΙΑΗΣ. Ἦν' ἔφρασε, λέει, γιὰ τὴν θὰ δουλέψουνε μιὰ μέρα καὶ θὰ δουλέψουνε σοβραῖα. (Ὅσο νᾶρθεῖ ὄμος αὐτὴ ἡ μέρα...

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΣΑΒΑΤΟ

Ίδιοκτήτης: Δ. Π. ΤΑΪΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΔΡΟΜΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ, αρ. 4, ΑΘΗΝΑ

Συντρομή χρονιάτικη: Για την Ελλάδα και την Κρήτη δο. 10. Για το εξωτερικό φρ. χρ. 12,50.—Για τις επαρχίες δεχόμαστε και τρίμηνες συντρομές (3 δο την τρίμηνιά).—Κανένας δε γράφεται συντρομητής ἄ δὲν προπληρώσει την συντρομή του.

20 λεπτά τὸ φύλλο.—Τὰ περασμένα φύλλα που λιοῦνται στὸ γραφεῖο μας διπλή τιμή.

Βρίσκεται στήν Ἀθήνα σ' ὅλα τὰ κίσσια, καὶ στίς ἐπαρχίες σ' ὅλα τὰ πραχτορεῖα τῶν Ἐφημερίδων.

Θυμίζουμε ἕνα μονάχα, ὅτι αὐτὸ ποὺ γίνεται στήν Τεργέστη, ἔπου κυκλοφοροῦν μετάλλια μὲ τὴν ἐπιγραφὴ «Sembre Italiani», θὰ γίνεται: στὴν κύβο ὑψωμένο στὰ Ἑλληνικὰ μέρη καὶ θὰ θελήσῃ νὰ κρατήσῃ ἢ Ἱταλία ἢ ἴδια ἢ νὰ δώσῃ στήν μεμπένια της τὴν Ἀλθανία, κ' ἔτσι στὸ ἴδιο της τὸ κράτος ἀγιάτρευτες πληγὲς θάνοιξῃ. Ὅχι σὲ μετάλλια, παρὰ σὰ κορμιά τους θὰ χαράξουνε καὶ σὰ καπέλλα καὶ σὰ ρούχα καὶ στίς πόρτες, καὶ στοὺς τοίχους, καὶ σὰ ταβάνια οἱ Ἕλληνες τὸ «Ἕλληνες πάντα». Τὸ ἂν θὰ χύσῃ κ' αἶμα ἢ Ἱταλία δικό της λίγο ἢ πολὺ, γὰ νὰ καταφέρῃ νὰ πάσῃ ἢ νὰ κρατήσῃ ὅσα πιασμένα τώρα ἔχει Ἑλληνικὰ χώματα, αὐτὸ δὲ θέλουμε νὰ τὸ ξετάσουμε. Ἄς τὸ ξετάσῃ, ἂν θέλῃ, ἢ ὑπεύθυνα Κυβέρνησῃ κ' ἔδῳ κ' ἐκεῖ.

ΑΓΩΝΑΣ κλπ. Τὸν Ἀθλῶνα, εἶπα καὶ παραπάνου, τὸν ἀφίνουμε. Καὶ τὸν ἀφίνουμε, ἐπειδὴ μᾶς τὸ ζήτησε ἡ Ἱταλία καὶ εἶπε πῶς τὴν κατόληψή του θὰ τὴ λογαριάσῃ φέρσιμο ἔχτρικὸ ἐναντίο της. Μὰ ἡ ἀπαίτησῃ συντραφεύετανε, ἔπως γράφουνε τώρα τὰ κυβερνητικὰ φύλλα, καὶ μὲ ὑπόσχεση ἀναγνώρισῃς τῆς Ἑλληνικῆς κατοχῆς τῶν παρακάτω μερῶν καὶ ἡ Ἱταλία τώρα ξέχασε τὴν ὑπόσχεση, μᾶς γέλασε. Εἴτ' ἔδωσε ὑπόσχεση ἢ Ἱταλία εἶτε ὄχι,

αὐτὸ δὲν εἶναι βέβαια ἐκεῖνο ποὺ μᾶς δίνει δικαιώματα στὰ μέρη ποὺ κατέχουμε. Ἄφου ἄφου τῶρα ἡ «Πατρίς» κηρύχνει ἔχτρο τὴν Ἱταλία καὶ λέει πῶς μᾶς γέλασε, θὰ πῆ πῶς πρέπει νὰ μὴ λογαριάσουμε τὴ δῆλωσή της γιὰ τὸν Ἀθλῶνα. Νά, λοιπὸν ἀκόμη ἕνας λόγος γιὰ νὰ δυναμώσουν παραπάνου τὰ χτυπητὰ ρωτήματα τοῦ Ταρκίνιου στὸ προηγούμενο φύλλο τοῦ «Νουμά». Καὶ ρωτῶ κ' ἐγώ: Γιατί καὶ τὴν ἀκόμη δὲν προχωροῦμε παραπάνου; Τὸ ὑπόμνημά μας ὑπόμνημα κὶ ἀπ' ὅτι καταστρώσαμε ἐκεῖ δὲν μποροῦμε νὰ ὑποχωρήσουμε οὔτε πιθαμῆ. Νά πᾶμε ἔμω; παραπάνου μποροῦμε καὶ, ὅταν φτειάζουνε τὴν Ἀλθανία τους, τὰ δίνουμε τὰ παραπάνου πίσω πρόθυμα, ἂν τότες θάχουμε νὰ κάνουμε μὲ φίλους κ' ὑποστηρικτές.

Καὶ ἐν' ἀκόμη σχετικὸ ρωτήμα: Ὅπως μᾶς γέλασε ἡ Ἱταλία, δὲν εἶναι φόβος ἄραγε νὰ γελαστοῦμε στοὺς λογαριασμοὺς καὶ τίς ἀπαίτησῆς μας καὶ ἄλλοῦ, ἀπ' ὅπου δὲν ἔχουμε καὶ καμμιά ὑπόσχεση, καὶ δὲν πρέπει νὰ προβλέψουμε ὅτι χρειάζεται γιὰ νὰ μὴν τὸ πάθουμε; Κὶ ἀλήθεια, τί τονὲ θέλει τὸ στρατὸ ποὺ φέρνει τώρα πάλι στήν Καβάλλα ἢ Βουργαρία; Στὴν Καβάλλα, ποὺ δὲν πρέπει νὰ γίνῃ Βουργαρικὴ;

ΙΣΟΡΡΟΠΙΑ. Κὶ ἀφου ἀναφέραμε τὴ Βουργαρία, ἂς σχολιάσουμε κὶ αὐτὸ ποὺ γράφτηκε πρὶν μερικὲς βδομάδες, ὅτι ὑπάρχει Σερβοβουργαρικὴ συνθήκη, ἢ μοιρασιὰ νὰ γίνῃ σὲ τρόπο ὥστε νὰ μείνῃ κ' ὕστερ' ἀπ' αὐτὴ ἡ ἴδια ἀναλογία ποὺ ὑπαρχε ὡς τώρα στήν ἔχταση Σερβίας καὶ Βουργαρίας, ἐπλ. ἢ πρώτη νᾶναι πάλι ἡ μισὴ τῆς δεύτερης, γιὰ νὰ φυλαχτῇ, λέει, ἔτσι ἡ ἰσορροπία. Δὲν ξέρομε ἂν ὑπάρχει ἢ ὄχι τέτια συνθήκη, μονάχα παρατηροῦμε πῶς, ἀφου γίνεται λόγος γιὰ ἰσορροπία, ἢ ἐφαρμογὴ τῆς ἀρχῆς αὐτῆς πρέπει νὰ γίνῃ δεχτὸ νὰ λογαριασῃ ἀπὸ πρὶν τὸ 1886. Ἄπὸ τότες ὡς πέρα: Ἑλλάδα καὶ Σερβία δὲν ἀλλάξανε. Ἀφίνω πὰ τις συφορὲς ποὺ ἔπαθε ἡ πρώτη. Ἡ Βουργαρία ἄφου πῆρε μὴ κοτζᾶμ Ἀνατολικὴ Ρουμेलία, χώρα μισὴ Ἑλληνικὴ, κὶ ἀπὸ ἡγεμονία ποῦταν μισοανεξάρτητη ἔγινε ἀνεξάρτητο Βασίλειο, κατάλαβε καὶ σιδερόδρομους τζάμπα, ἂ δὲν κᾶνω λάθος, κλπ. Λοιπὸν γιὰ ὅλ' αὐτὰ νὰποζημωθῶνε τώρα ἡ Ἑλλάδα προπάντων καὶ ἡ Σερβία δευτερώτερα καὶ πάλι βλέπουμε κατόπι: τὴν ἰσορροπία στήν παραπέρα μοιρασιὰ.

ΕΞΟΔΑ. Ἐγγλέζικο οικονομολογικὸ περιοδικό, ἔπως μᾶς λέει ἕνα τηλεγράφημα, δημοσίεψε στατι-

στική έξοδων τῶν ἐμπόλεμων στρατῶν καὶ βρῖσκει πὼς οἱ Βούργαροι ξοδέψανε 620 ἑκατομ., οἱ Σέρβοι 520, οἱ Ἕλληνες 310 κ' οἱ Τούρκοι 1040. Αὐτοὶ οἱ ἀριθμοὶ, μοῦ φαίνεται, ἐκόπηκαν πολὺ χοντρικῶς ἀνάλογα μὲ τὸ πλῆθος τοῦ κάθε στρατοῦ, ἂν ἀληθεύει κι αὐτὸ ἀκόμη, ἔτι οἱ Βούργαροι κινήτοποιησαν διπλάσιο ἀπὸ μᾶς στρατό. Κ' οἱ Σέρβοι λογαριάζονται μαζί με Μαυροβουινιώτες. Καὶ δὲν ξέρω ἂν λογαριαστήκανε στὰ Ἑλληνικὰ ἔξοδα καὶ τοῦ στόλου τὰ ἔξοδα μαζί με τοῦ στρατοῦ. Ἄλλὰ κι ἂν δὲ λογαριαστήκανε καὶ πρέπει νὰ προστεθοῦν κι αὐτὰ, πάλι αὐτοὶ οἱ λογαριασμοὶ δὲν εἶναι καθόλου σωστοὶ καὶ ἀδικοῦν τοὺς Ἕλληνες μονάχα. Γιατὶ γιὰ τοὺς Βουργάρους καὶ τοὺς Τούρκους—καὶ γιὰ τοὺς Σέρβους, ὅμως ὄχι τόσο—τὰ ἔξοδα δὲν πρέπει νὰ λογαριastoῦν τὰ ἴδια ὅπως γιὰ τοὺς Ἕλληνες γιὰ πολλοὺς λόγους. Ὁ κυριώτερος λόγος εἶναι ἔτι γιὰ τὴ Βουργαρία καὶ Τουρκία ψωμί καὶ κρέας καὶ τροφή τῶν ζώων κλπ. κοστίζουσε πολὺ λιγότερο, ἴσως καὶ τὸ μισὸ ἀπ' ἔτι κοστίζουσε γιὰ τὴν Ἑλλάδα. Ἐξὸν τὰ ὅσα φέρνανε κ' οἱ δυὸ ἀπὸ τὴν ἴδια ἔξωτερικὴ ἀγορά. Καὶ γιὰ ἐπίταξη ζώων καὶ κάρων κλπ. καὶ γενικὰ γιὰ μεταφορικὰ πάντα λιγότερο ἀπὸ μᾶς θὰ δώσανε ἢ θὰ δώσουν ἀνάλογα μὲ τὸ πλῆθος. Τώρα δὲν ξέρω, ἂν στὰ ἔξοδα αὐτὰ περιλαμβάνονται καὶ τὰ πολεμοφόδια. Πρέπει νὰ περιλαμβάνονται, γιατί μονάχα γιὰ διατροφή, ὅπως λέει τὸ τηλεγράφημα, σὰν πολλὰ τὰ ἔξοδα. Κι ἂν εἶναι ἔτσι, τάχα οἱ Βούργαροι ξοδέψανε καὶ διπλάσια ἀπὸ μᾶς πολεμοφόδια; Δὲν τὸ πιστεύω. Κι ἂν λογαριάσουμε καὶ τὰ ἰδιωτικὰ ἔξοδα, οἱ Ἕλληνες σὰν πῶς καλομαθημένοι κι ἀσυνεθιστοὶ στὸ κρῦο, σὰν πόσα ἀραγεσ ἀπὸ δικὰ του ὁ καθένας νὰ ξοδέψανε παραπάνου ἀπ' τοὺς Βουργάρους; Καὶ οἱ 40—50 χιλ. μετανάστες πὺς κουβαλήθηκαν ἀπὸ τὴν ἄκρη τοῦ κόσμου τί χρηματικὴ θυσία ἀντιπροσωπεύουν; Ἐγινε στὴ Βουργαρία τέτιο πρᾶμα;

ΩΡΑΙΑ ΜΟΙΡΑΣΙΑ. Στὴ «Νέα Ἡμέρα» πιστεύω νὰ τὸ εἶδα—εἶδηση ἀπὸ Βιέννη—ἔτι κλείστηκε συμφωνία μετὰ τὴ Βουργαρία νὰ πάρουμε τὴν περιοχὴ τῶν Σερρῶν καὶ νὰ τοὺς δώσουμε τὴ Θάσο. Οὔτε τοῦλάχιστο γιὰ τὴ γραμμὴ τοῦ Νέστου ὁ λόγος. Ἐμεῖς τὴν εἶδηση δὲν τὴν πιστεύουμε. Γιατὶ με τέτια μοιρασιά μπορούμε ἀξιόλογα νὰ πάρουμε καὶ τὴν Καβάλλα δίνοντας τὴ Μυτιλήνη καὶ τὴν Πόλη δίνοντας τὰλλα νησιά καὶ τὸ Μωριά καὶ ὅτι ἄλλο θέμε μετὰ ῥέστα. Καί, τ' εἶχεσ Γιάννη;—Τ'

εἶχα πάντα. Ἡ τὰ νησιά τὰ δίνουμε, γιὰ νὰ στρογγυλεύουμε;

ΟΙ ΣΥΜΜΑΧΙΚΕΣ ΔΙΑΦΟΡΕΣ. Ὅπως ἔπρεπε σχολίασε ἡ «Ἀκρόπολη» τὴν εἶδηση ἔτι ὁ Σαζόνωφ σὲ ὅσα δήλωσε σ' ἐπιτροπὴ τῆς Δούμας γιὰ τὸ Βαλκανικὸ ζήτημα εἶπε, πὼς φοβάται μόνο ὡς πρὸς τὸν καθορισμὸ τῶν συνόρων Σερβίας καὶ Βουργαρίας στὴ Μακεδονία. Νὰ τί γράφει: «Ὁ Σαζόνωφ δὲν αἰσθάνεται καμμίαν ἄλλην ἀνησυχίαν παρὰ διὰ τὰς Σερβοβουλγαρικὰς διαφορὰς. Διὰ τί τάχα περισσότερο τῶν Ἑλληνοβουλγαρικῶν; Ἡ μήπως ἡ Ρωσικὴ στάσις εὕρσκει μὲν δυσχερεῖς μεταξὺ δυὸ Σλαβικῶν κρατῶν, ἐνῶ προκειμένου νὰ κρίνη μεταξὺ ἄλλοεθνῶν, δὲν ὑπάρχει λόγος σκοτοῦρας περὶ τοῦ εἰς ποῖον ἢ κλωτσιὰ ἐπιφυλάσσεται; Καὶ ὅμως ὑπάρχουν μεταξὺ μᾶς οἱ τρίζοντες ἀμειλίχτους δδόντας κατὰ τῆς Τριπλῆς Συμμαχίας....»

ΤΑ ΒΟΥΡΓΑΡΟΠΑΤΗΜΕΝΑ ΕΛΛ. ΜΕΡΗ. Συντάχτης τῆς «Ἀκρόπολης» τριγύρισε σ' Ἑλληνικὰ μέρη τῆς Μακεδονίας καὶ Θράκης, πὺς κατέχουν οἱ Βούργαροι. Τί βγαίνει ἀπὸ τὴς ἐντυπώσεις; του καὶ τὴς κουδέντες, ὅσες εἶδαμε δημοσιεμένες; Τὸ ἴδιο πάντα συμπέρασμα, τὸ γνωστὸ μᾶς, πὺς περιττὸ νὰ τὸ ἐπαναλάβουμε. Τελευταία διακόπηκε ἡ δημοσίεψη, δὲν ξέρουμε γιατί. (Ἴσως γιατί ὑπάρχει καὶ Στρατοδικεῖο).

ΤΟ ΑΡΘΡΟ ΤΗΣ «ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ». Μᾶς ἀρесе τὸ ἀρθρο τῆς «Βουλγαρίας», ἡμιεπίσημοι ὀργάνου τοῦ Δάνεφ, μετὰ τὸν τίτλο «Ἡ Σλαυικὴ Ἰδέα καὶ ὁ Βαλκανικὸς Σύνδεσμος». Στὴν πλατειὰ, λέει, Σλαυικὴ καρδιά ὑπάρχει γιὰ τὴν Ἑλλάδα θέση τιμητικὴ. Καὶ γιὰ τὴ μοιρασιά πὺς θὰ γίνη λέει ἔτι «θὰ ἐπικρατήσουν οἱ λόγοι τῆς ἐθνικῆς ἐνώσεως ὅσο δὲν μποδίζει ἡ γεωγραφικὴ θέση ἢ τὸ «οἰκονομικὸ μέλλο» ἐνὸς μέρους». Λοιπὸν οὔτε ἡ γεωγραφικὴ θέση οὔτε τὸ «οἰκονομικὸ μέλλο» μποδίζουνε ἢ Ἑλληνικὴ νοτιοανατολικὴ Μακεδονία ὡς τὸ Νέστο νὰ ἐνωθοῦν μετὰ τὴν ἄλλη Ἑλλάδα. Ἀκόμη καὶ ἡ Ἐάνθη μπορεῖ νὰ ἐνωθῇ, ἔταν ὑπάρχη ἢ καλὴ καὶ δίκαιη θέληση.

ΤΟ ΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΒΕΣΕΛΙΤΣΚΙ. Ἀξιανάγνωστο καὶ διαφωτιστικώτατο γράμμα γιὰ τὸ Ἄλβανικὸ ζήτημα διαβάσαμε στὸν ἀριθ. 6914 τῆς

«Πατρίς» παρμένο από τὸ «Χρόνο» τοῦ Παρισιοῦ καὶ γραμμένο ἀπὸ τὸ Ρουσσὸ δημοσιογράφου κ. ντὲ Βεσελίτσκι. Σ' αὐτὸ γίνονται τὰποκαλυπτήρια τῆς πολιτικῆς τῆς Ἀουστρίας, τῶν Ἀρβαντικῶν συνδριῶν, τῆς Κυβέρνησης Κεμάλ καὶ τῶν ἐνεργειῶν τῆς κλπ.

Η ΓΝΩΜΗ ΤΟΥ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΟΥ. Ἄκαιρη φασαρία σήκωσε ἡ «Ν. Ἡμέρα», ἂν πρέπει Κωνσταντίνος Α' ἢ ΙΒ'. Μιὰ ὅμως πού ἔτσι τῆς γουστάρισε, ἄς μάξουμε τουλάχιστο γνώμες τῆς ἀνθρωπιάς μονάχα, ἔχι μιστριώτικες. Δὲν τῆ συγχαίρουμαστε πού στολίστηκε μὲ τὴ γνώμη τοῦ κ. Καββαδία. Δὲ λέμε τίποτα γιὰ τὸ ὅτι τὸ βασιλιά τὸν θέλει Κωνσταντῖνο Α'. Δικαίωμα τοῦ αὐτοῦ. Γνωματεύει ὅμως ἀκόμη ὁ κύριος ἀρχαιολόγος: «οὐδὲ ἔχει σχέσιν τινὴ ἡ ἱστορία τοῦ Βυζαντίου μὲ τὴν ἱστορίαν τῆς Ἑλλάδος». Καί: «ὁ Κωνσταντῖνος... συνέδεσεν ἡμᾶς... ἀμέσως μετὰ τοῦ παλαιοῦ Ἑλληνισμοῦ, τοῦ ὁποίου ὀμφαλὸς ἦσαν αἱ Ἀθῆναι, αὐτὴ ἡ πόλις, ἥτις σήμερον ἔγινεν ἡ κοίτις τῆς Νέας Ἑλλάδος». Ἄι, νὰ κουρεύεσαι, κύριε προγονόπληχτε, γιὰ νὰ μὴν πῶ ἀνιστόρητε, «καθηγητὰ τῆς Ἀρχαιολογίας ἐν τῷ Ἑθνικῷ Πανεπιστημίῳ». Δὲ φταίς ὅμως ἐσύ, φταίει ἡ ἐφημερίδα πού σ' ἐβγαλε ἀπ' τὴν Ἐπίδραυρό σου. Ἄι νὰ κουλουριαστῆς ἐκεῖ στὸ λαβύρινθο τῆς «Θόλος». Σὲ καταδικάζουμε νὰ πιάνης ἐκεῖ στὰ σκοτεινὰ ἤσκιους ἀρχαίων Ἑλληνίδων καὶ νὰ μὴ βλέπουνε τὰ μάτια σου τίς τωρινές, πού δὲ συνδέονται ἀμέσως μετὰ τοῦ παλαιοῦ Ἑλληνισμοῦ». Κι ἂν δὲν ξέραμε πὼς εἶναι καὶ ἀρχαιολόγοι, πού δὲν μποροῦνε νᾶχουνε τίς ἴδιες μὲ σένα γνώμες, θὰ ρίχναμε πέτρα καὶ τῆς ἀρχαιολογίας.

ΕΤΣΙ ΜΠΡΑΒΟ! Διαβάξω σήμερα, ἀφοῦ ἔγραψα τὸ πάρα πάνω κομμάτι «Ἱταλοελληνικά», τὸ ἄρθρο τῆς «Πατρίς» τῆς 27 τοῦ Μάρτη. Αὐτὸ τὸ ἄρθρο μάλιστα, εἶν' ἄρθρο ἔπως πρέπει, καὶ δὲν ἔχουμε λόγο νὰ μὴν τὸ παϊνέψουμε. Αὐτὴ ἡ πολιτικὴ, αὐτὸς ὁ τόνος εἶναι τὰ σωστὰ καὶ τὴν παρακαλοῦμε τὴν «Πατρίς» νὰ ἐξακολουθήσῃ μὲ τὸν ἴδιον τόνο. Ἀπὸ τὸ νὰ κηρύχουμε ὀχτρὸ τὸν Α σήμερα καὶ τὸ Β αὔριο, δὲν ἔχουμε κέρδος. Ἐμεῖς τὸ δίκιο μας ζητᾶμε καὶ νὰποτεινούμαστε πρέπει καὶ στὸν Α καὶ στὸ Β, ἀφοῦ μάλιστα κανένας τους δὲν παίρνει πάνω του — ἢ κάνω λάθος; — νὰ μᾶς ἱκανοποιήσῃ πέρα πέρα στὸ δίκιο μας καὶ μὲ τὸ σπαθὶ τοῦ στὴν ἀνάγκη κι ἀφοῦ, ἔπως φαίνεται, εἴμαστε προωρισμένοι νὰ γίνουμε εἶδος *soupare de sûreté*

γιὰ τὴν ἔνταση τῶν ἀτμῶν μεταξὺ τοῦ Α καὶ τοῦ Β, *soupare* πού μπορεῖ νὰ σπάσῃ κιόλας, ἔταν ἡ ἀδικία πού μᾶς γίνεται περάσῃ κατὶ σύνορα. Καὶ στὸ ποιά εἶν' αὐτὰ τὰ σύνορα στὴν κάθε διεύθυνση, πιστεύω συμφωνᾶμε ὅλοι μας καὶ ἡ Κυβέρνηση ἐπίσης.

28.3.913.

ΛΥΔΟΣ ΠΟΛΛΑΒΡΟΣ

ΣΗΜ. Ἐχτές δὲν πρόφτασα νὰ στείλω τὰ παραπάνου στὸ «Νουμά» καὶ βλέπω σήμερα στὴ χτεσινὴ «Ἀκρόπολη» ὄραιο ἄρθρο, πού λέει ἀκριβῶς ὅσα θένε νὰ ποῦνε μερικὰ ἀρθρικά μας. Βλέπω καὶ στὴ «Ν. Ἡμέρα» τὰ μασσάει σήμερα ὁ κύριος ἀρχαιολόγος καὶ τοῦ κάνει κι ὁ κ. Σωτηριάδης ἓνα μαθηματάκι. Τὸ ἴδιο κάνει καὶ ὁ «Διαβάτης» στὸ «Ἐμπρός». Ὡστα ἴσως νάχουμε καὶ συνέχεια. Ἐγὼ ὅμως πρέπει νὰ τὸ κόψω ὡς ἐδῶ, γιὰτὶ σίμπως ἐπαρμακάρινε ἡ «Ἐπιθεώρηση» ἐτούτη τὴ φορά. Ὡς πού νὰ τυπώθῃ τὸ τί θὰ γίνη δὲν τὸ ξέρω πειά.

29.3.913

Ο ΙΔΙΟΣ

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

Ἀπὸ σήμερα θ' ἀρχινήσουμε νὰ στέλνουμε τὸ φύλλο ταχτικὰ στοὺς συντρομητῆδες τῆς Τουρκίας κι ὅπου ἄλλοῦ τὸ σταματήσαμε, ἔνεκα τὸν πόλεμο. Ὅσοι φίλοι θέλουνε καὶ τὰ περασμένα φύλλα (ἀπὸ τότε δηλ. πού ἀρχίνησε ὁ πόλεμος) ἄς μᾶς στείλουνε μιὰ σίγουρη σύσταση καὶ θὰν τὰ λάβουνε ἀμέσως.

Κα Ἐλευθ. Ζορίχη, Ἀρ. Κατζ. Αγοσα καὶ Γ. Ναυπ. Παρτσι. Λάβαμε τὴ συντρομὴ κ' εὐχαριστοῦμε.

“ΜΟΥΣΙΚΗ”

13-15 Στοὰ Ἀρσανεῖου 13-15. — Ἀθῆναι

Ὅλη ἡ κλασσικὴ μουσικὴ.

Ὅλα τὰ νεώτερα *success*.

Ὅλα τὰ τραγούδια ὅλων τῶν Ἑλλήνων συνθετῶν.

Τὰ νεώτερα Ἑλληνικὰ ἐμβατήρια.

Γ. Λαμπεῖτ YMΝΟΣ ΤΗΣ ΝΙΚΗΣ

Θ. Σακελλαρίδου ΕΛΛ ΔΟΞΑ

Σπ. Σαμάρα ΟΙ ΝΙΚΗΤΑΙ

Μ. Καλομοίρη ΕΜΠΡΟΣ

Ι. Κάισαρη ΛΕΥΘΕΡΩΜΕΝΑ ΓΙΑΝΝΕΝΑ

Ὁ Ἐκδοτικὸς οἶκος «Μουσικὴ» χάρις εἰς τὴν ἴδρυσιν τοῦ χαρακτηριστοῦ του τμήματος ἀναλαμβάνει τὴν ἔκδοσιν μουσικῶν τεμαχίων καὶ διὰ λογαριασμὸν τρίτων εἰς τιμὰς συγκαταβατικὰς.

ΕΝΑ ΠΑΛΛΗΚΑΡΙ (*)

(ΣΥΝΤΡΟΦΟΥ ΠΟΝΟΙ)

Ἐνα κακὸ εἶχεν ὁ ἥρωας. Μᾶς ξεκούφαινε μὲ τὰ πατριωτικά του λόγια. Μᾶς ἔλεγε γιὰ τὸν Κόδρο, γιὰ τὸ Λεωνίδα, γιὰ τοὺς ἄντρες τοῦ 21, γιὰ τοὺς παλληκαράδες τοῦ Κρητικοῦ ὄθι.

Σὲ ποιανούς τᾶλεγε ;

Ἐνας στῦλος Κλειδῆς ἴσαμε ἐκεῖ ἐπάνω, γεμάτος ἀπὸ αἰσθημα ἕως κάτω, εἶχεν ἀνάγκη νὰ γείνη μαθητοῦδι εἰς τὸ σκολεῖο τοῦ πατριωτισμοῦ ; Ἡ τάχα οἱ σύντροφοί του καὶ σύντροφοι τοῦ Χριστοῦ Μακρῆ ἤμποροῦσαν τὴ φλόγα τῶν λόγων του νὰ τὴν λογαριάσουν περισσότερον ἀπὸ τῶν τουφεκιῶν τᾶστραπόβροντα ;

Καιμένη Χρῆστο, πόσον ἤθελες νὰ σηκώσης τὴν ψυχὴν τῶν συντρόφων σου ἕως ἐκεῖ ποῦ ἔφταναν τὰ ἰδανικά σου. Ἐγνώριζες ὅτι ξέρουν νὰ πολεμοῦνε, ἀλλὰ κάποιος κρυφὸς φόβος σ' ἔκανε νὰ σκέπτεσαι μὴν τύχη καὶ δὲν πολεμήσουν, ἔχοντας πάντοτε ὡσὰν σημαῖες ἐμπρὸς τοὺς τὴν ιδέαν, τὴν ιδέαν, τὴν ιδέαν.

Ἐπήγαμε μαζί, ἀλησμόνητε, καὶ τὸ Μέτσοβον μαζί μὲ τὶς τουφεκιές σου καὶ τὴν παλληκαριά σου, καὶ τὴν ἀφοβία σου ἔγεινεν ἐλεύθερον. Ὁ Θεὸς τὸ ἤθελε καὶ ἔμεις τὸ θέλημά του ἐκάμαμε.

Τὴν ἄλλην ἡμέραν ἔβγαλες λόγο στὴν ἐκκλησιά γιὰ τὸν Ταξιόρχη Βενιζέλο. Ἐκαμες κ' ἔκλαψαν ὄλοι ! Ἐλεγες νὰ μὴ σὲ λησιμονᾶ κανένας ἀπὸ ὅσους σ' ἐγνώρισαν.

Ξανθὲ μου ἥρωα, τί εἶπες τότε ;

Ἡθέλησες ὄλοι νὰ ἔχουν τὴν ὥρμιότην πατριωτικὴν σου τρέλλαν. Ἀλλά, Χρῆστο, δὲν εἶναι δυνατὸν ὄλοι νὰ νοιώθουν ὡσὰν ἐσέ, δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ αἰσθάνονται ὅπως σὺ, ἀδύνατο νὰ εἶναι ὅ,τι ἴσους σὺ.

Ἴσως ἀπὸ τὴ στιγμὴ ποῦ ἐσκοιώθηκες ἐπάνω εἰς τὸν κακὸν Δρῆσκο νὰ μὴ ἐπιτρέπεται καθόλου εἰς τὸ ὄνομά σου νὰ γραφοῦν ἄλλα παρὰ τοῦ Μαβίλη, τοῦ Γερακιᾶρη, τοῦ Ἀλέκου Βραχνοῦ.

Καὶ ὅταν ἀκούη κανεὶς αὐτὴ τὴ συντροφιά ὅσον καὶ νᾶναι «γλυκεῖα ἢ ζωὴ» ἂν ἔχει πάρει κάτι λίγο ἀπὸ τὴ σοφί σου διδασκαλία θὰ ζηλεύη καὶ τώρα

(*) Σημ τοῦ «Νουμά». Γιὰ τὸ Χρῆστο Μακρῆ γράψαμε δύο λόγια στὴν «Ἐπιθεώρηση» τοῦ ἀριθ. 498(σελ.9), κατεργώντας πάντα νὰ βρεθῆι κάποιος συναγωνιστὴς του νὰ γράψῃ περὶότερα. Καὶ νᾶ, ποῦ σήμερα ἔρχεται ὁ φίλος κ. Σ. Ράπτης νὰ κλάψῃ τὸν ἡρωικὸ του θάνατο.

καὶ στὰ κατόπι χρόνια καὶ θὰ παραπονιέται, γιὰτὶ νὰ μὴν εἶναι καὶ αὐτὸς μαζί.

Μαζί μὲ τὴν ἀθανασία.

Σ. ΡΑΠΤΗΣ

BIBLIOΓΡΑΦΙΑ

ΔΥΟ ΑΡΘΡΑ ΤΟΥ ΝΤΙΤΡΙΧ

Ὁ Ντίτριχ ὁ βυζαντιολόγος γνωστὸς σ' ἐμᾶς ἐδῶ καὶ σὲ πολὺ πλατύτερον κύκλον πρὸ πάντων δημοτικιστᾶδων· ἐκεῖνο ποῦ τὸν ξεχωρίζει εἶναι ἡ ἀκρίβεια κ' ἡ μεθοδικότης στὴν ὑπομονετικὴ ἐρευνα τοῦ μερικοῦ ἀπ' τὴ μιά, κὶ ἀπ' τὴν ἄλλη, καὶ ποῦ πολὺ ἡ τάση νὰγκαλιάζῃ τὰ φαινόμενα στὸ σύνολό τους, τὸ γενίκεμα, ἢ ζήτησι τοῦ νόμου καὶ τοῦ κανόνα. Στὴ μελέτη τοῦ Imperialismus und Nationalismus im Kampf um den Balken (Frankfurter Halbmonatsschrift «Das Freie Wort» XII Jahrgang (1913) (1—5), ποῦ δείχνει τὸ δεῦτέρω του αὐτὸ χάρισμα, ζητάει νὰ δῇ μὲ τὴ ματιά τοῦ ἱστορικοῦ τὴ βαθύτερη οὐσία καὶ τὴν καθαντὸ σημασία τῶν ἔσων τὴ στιγμὴ αὐτὴ γίνονται στὰ Μπαλκάνια ἀπάνου. Ὁ σηκωμὸς τῶν τέσσερων συμμάχων, τῶν ἔθνων αὐτῶν μὲ τὴ θρησκεία τῶν κληρονομημένη ἀπ' τοὺς Βυζαντινοὺς, μὲ τὸν πολιτισμὸ τοὺς τὸν κυρίως βυζαντινὸ, μποροῦσε νὰ νοηθῆ ὅπως κ' ἐγινε καὶ εἰπώθηκε, δὲν ξέρω ἂν καὶ σὲ λόγῳ γραφτό, σὰ μιὰ ἀντίδραση τοῦ βυζαντινισμοῦ πρὸς τὴν ξενικὴ, βαρβαρικὴ ἐπιδρομὴ. Ὁ Ντίτριχ τὰ βλέπει τὰ πράματα ἄλλως, σκεδὸν ἀντιθέτα γι' αὐτὸν οἱ Τούρκοι εἶναι πρῶτ' ἀπ' ὅλα οἱ διάδοχοι τῶν Βυζαντινῶν στὴν ἀρχή, οἱ μωαμεθανοὶ Βυζαντινοὶ, οἱ κληρονόμοι τοῦ ρωμαιοβυζαντινοῦ ἱμπεριαλισμοῦ κ' ἢ ἐνάντια τοὺς ἐπανάστασι τῶν ἔθνων τοῦ Αἴμου εἶναι ἢ ἐξακολούθησι τοῦ πολέμου τῆς ἰδέας τῆς ἐθνικιστικῆς πρὸς τὴ μοναρχικὴ, τὴν κοσμοκρατορικὴ ρωμαιοβυζαντινὴ ἰδέα, κὶ ἀπ' αὐτὴ τὴν ἀποψη θεωρεῖ καλὸ ποῦ ἡ Πόλις μένει γιὰ τὴν ὥρα ὅξω ἀπ' τὸ λογαριασμὸ, γιὰτὶ ἢ πολιτεία αὐτὴ εἶναι, ἢ κοιτίδα τοῦ ἀνατολικοῦ ἱμπεριαλισμοῦ κὶ ὁ κάτοχος τῆς εἶναι, σ' αὐτὸν ἔτσι σὰ μοιραία παραδομένος.—Στὸ δεῦτερο ἄρθρο Das Griechentum als Machtfaktor auf der Balkanhalbinsel (δημοσιεμένο στὴ Wochenschau στὸ 2ο φύλλο τῆς χρονιάς αὐτῆς, 46—48) ἐπιχειρεῖ μιὰ στατιστικὴ τῶν Ἑλλήνων τῆς Ἀνατολῆς, δηλ. τοῦ ὧς τὰ τώρα Βασιλείου, τῆς Τουρκίας, τῆς Ρωσίας, Συρίας, Αἰγύπτου κτλ. καὶ μᾶς βγάζει ἀπάνω-κάτω ἕξ ἑκατομμύρια.

Φ. ΝΤΟΣΤΟΓΙΕΒΣΚΗΣ

ΟΙ ΚΑΤΑΔΙΚΟΙ ΣΤΗ ΣΙΒΗΡΙΑ *)

(Κομμάτι από το «Νεκρόσινο»)

II

Ἀπὸ τότες πὺ πρωτομπήκα στὴ φυλακὴ, ἐν-
τόπωσή μου ἔκαμε ἕνας νεαρὸς καταδικὸς ξεχωρι-
στῆς ἁμορφιάς. Ἐφηβὸς ἀληθινός, ἂν καὶ εἶτανε
πάνου κάτω εἴκοσι τριῶ χρονῶ. Κάποια γλῦκα χύ-
νανε τὰ γαλανὰ του μάτια, ἡ ἀπαλὴ τριανταφυλλέ-
νια ὄψη του. Κι εἶτσι δὲν μπορούσα νὰ παραδεχθῶ
πὼς τὸ παιδί αὐτὸ μὲ τὴν ἀπονήρευτη ματιὰ ἔκαμε
τέτοιο ἔγκλημα γιὰ νὰ βρισκεται ἀνάμεσό μας. Καὶ
ἔμωσ ἔμενε στὸ **ἀδυστηρὸ διαμέρισμα**, πὺ θὰ πῆ
πὼς εἶχε καταδικαστεῖ σὲ ἰσόδια καταναγκαστικὰ
ἔργα. Δὲν εἶξερε καμιὰ δουλιὰ, μὰ καὶ ποτές του
δὲν εἶτανε ἀπένταρος. Ταμπέλης καὶ ἀνυπόταχτος
ὅσο κανεὶς ἄλλος. Τὸνομά του Σιροτκίν. Ἐπειρὴ ἡ
χαρὰ του σὰν τοῦ χάριζες κάποιον στολίδι, κανένα
κόκκινο πουκάμισο ἢ τίποτα τέτοιο. Τότες ὁ Σιροτ-
κίν πετοῦσε, ἔτρεχε σ' ὅλη τὴ φυλακὴ νὰ δεῖξῃ τὰ
καινούργια ρούχα του.

Ποτές δὲν ἔπινε, ποτές δὲν ἔπαιζε χαρτιά, ἀπο-
φεύγοντας τὸν καυγὰ καὶ περνοῦσε σκεδὸν ἕλες τίς
ἀργές ὥρες του, περπατῶντας ἀπάνου κάτω στὸν
ἄδειο τόπο πίσω ἀπὸ τὴ φυλακὴ, μὲ τὰ χέρια σὲς
τοέπες, συλλογισμένους. Τί συλλογιότανε; Σὰ δύ-
σκολο νὰ πῶ.

Προσπάθησα μιὰ δὺ φορές νὰ τονὲ καταφέρω
νὰ μοῦ μιλήσῃ, ρωτῶντάς τον γιὰ τιποτένια πρά-
ματα. Πάντα μοῦ ἀποκρινότανε μὲ σεβασμὸ, ἀπλὰ
καὶ μὲ λίγα λόγια. Μ' ἔδλεπε δαιλὰ σὰν παιδί πὺ
τὸ ρωτᾷ ἕνας μεγάλος σοδαρά. Τὸς παραδες του
ποτέ δὲν τοῦς ζώδευε σὲ κάτι χρήσιμο. Ποτές δὲν
τὸν εἶδα νὰ φορῆ μιπότες καινούργιες, ἀκουρέλιασιο
παλτό. Ἀγαποῦσε τὰ ζαχαρωτὰ, καὶ ζώδευε ὅλα τὰ
καπικία του σὲ γλυκά, πὺ τὰ καταδρόχθιζε ἀμίλη-
τες σὲ κάποια γωνιά. «ὦ! Σιροτκίν, τοῦ φωνάζανε
συχνὰ οἱ ἄλλοι καταδίκαι, ντροπὴ σου!» Τὸ βράδι,
ὅταν οἱ ἄλλοι δουλεύανε, τριγύριζε ἀπὸ τὸ ἕνα κελλί
στὸ ἄλλο δίχως νὰ μιλήσῃ σὲ κανένα, ξέγναιστος γιὰ
τὸ κάθε τι. Ἄν τοῦ λέγανε τίποτα ἢ τοῦ χαμογε-
λοῦσανε (πολὺ σπάνια), ἔφευγε ἡσυχα, δειλὰ, κοι-
κινίζοντας μάλιστα, γιὰ λόγια πειραχτικὰ.

Μιὰ μέρα, ἄρρωστος καθὼς εἶμουν στὸ κρεβ-
δάτι τοῦ νοσοκομείου, βρήκα τὸ Σιροτκίν γείτονά
μου. Κατὰ τὸ βραδάκι, δὲν ξέρω τὸ γιατί, λύθηκε
ξαφνικὰ ἡ γλώσσα του· πῆρε θάρρος καὶ μοῦ δη-
γγήθηκε πὼς πῆγε στὸ στρατό, τί δάκρυα ἔχυσε ἡ
μητέρα του στὸ χωρισμὸ, πὼς στὰ ὕστερα ἔβρισκε
τὴν ὑπερεστία του ἀνυπόφορη καθὼς καὶ τὴ ζωὴ του.

Τὴν ἀγανάχησή του γιὰ τὸ κακὸ φέρσιμο τῶν ἀξιω-
ματικῶν στοῦς νεοσύλληχτους, τὴ θλίψη του γιὰ τίς
βρισιές τοῦ συνταγματάρχῃ.

— Τί ἀπόγινε; ρώτησα, καὶ τί ἔκαμες γιὰ νὰ
καταδικαστῆς τόσο βαριά, καυμένη Σιροτκίν;

— Ἐνα χρόνο μόνο ὑπερέτησα, Ἀλέξαντρε
Πέτροβιτς. Κ' εἶμαι ἐδῶ γιατί σκοτώσα τὸν ἀξιωμα-
τικὸ μου Γλιγγόρη Παύλοβιτς.

— Μοῦ τὸ εἶπανε, Σιροτκίν, μὰ δὲν πιστεύω.
Σὺ, φονιάς;

— Καὶ ἔμωσ εἶναι ἀλήθεια, Ἀλέξαντρε Πέτρο-
βιτς. Ἀπὸ τὴν ἀνυπόφορη ζωὴ πὺ περνοῦσα, ἀλι-
ώτικα δὲν μπορούσα ἄ γλυτώσω.

— Μὰ πὼς κάνουν οἱ ἄλλοι νεοσύλληχοι; Κα-
νένας δὲ βρίσκει τὴ ζωὴ στὸ στρατό καλή, μὰ συ-
νεθίζει καὶ λίγο λίγο γίνεται ἀξιὸς στρατιώτης. Φο-
θάμαι, φίλε μου, πὼς ἡ μητέρα σου σὲ παραχάιδεψε
καὶ σὲ φούσκωσε ζαχαρωτὰ καὶ γάλα ἴσα μὲ τὰ
δεκοχτῶ σου χρόνια.

— Ἡ μητέρα μου, κύριε, μ' ἀγαποῦσε τρυφερά.
Ἐμιαθα πὼς ἄμα ἔφυγα ἔπεσε στὸ κρεβάτι γιὰ νὰ
μὴ σηκωθῇ πιά. Ἡ ζωὴ μου, βλέπετε, εἶτανε φρι-
χτή. Ὁ συνταγματάρχῃς μὲ μισοῦσε, δὲν ξέρω τὸ
γιατί, καὶ μὲ φόρτωνε ποινές. Καὶ ἔμωσ ἔκανα ὅ,τι
μποροῦσα γιὰ νὰ φανῶ καλός. Μάλιστα. Ἐκανα τὸ
καθηκο μου. Ἐχετε τὸ λόγο μου. Εἶμουν πάντα
ὕπακουος, ἀπόφευγα τὴ ρακὴ σὰ δηλητήριον, δὲν
ἐκλέθα. Μὰ ὅλοι τοῦς εἶχανε μιὰ πέτρινη καρδιά,
κανεὶς δὲ μὲ λυπότανε, δὲν ἔβρισκα γωνιά νὰ χύσω
τὰ δάκρυά μου. Κάποτες χωνόμουν ὅπου μπορούσα
νὰ κλάψω μιὰ στιγμὴ. Ἐνα βράδι, εἶμουν σκοπός.
Χινώπωρο, κι ὁ ἀέρας φύσαγε στὰ δέντρα, νύχτα
κατασκότεινη. Περπατοῦσα ἀπάνου κάτω εἶμουν
τόσο δυστυχισμένος. Δὲν μπορῶ νὰ σὰς πῶ τὴν ἀπελ-
πισία μου. Κατέβασα τ' ἔπλο ἀπὸ τὸν ὦμό μου, ξε-
βίδωσα τὴ λόγχῃ καὶ τὴν πέταξα χάμου· τράδηξα
τὴ δεξιὰ μου μπότα, στήριξα τὴν κάννη τοῦ ἔπλου
στὸ στήθος μου, σκίθοντας γιὰ ν' ἀκουμπήσω καλή-
τερα· πάτησα τὸ λύκο. Ἡ σφαῖρα ξέφυγε! Κοίταξα
καλὰ τὸ ἔπλο μου, τὸ καθάρισα, τὸ ξαναγέμισα, τὸ
στήριξα πάλι στὸ στήθος μου. Τὸ μπαρούτι ἀνάψε,
μὰ γιὰ δευτέρῃ φορά ἡ σφαῖρα ξέφυγε. Ξαναφό-
ρεσα τὴ μπότα μου, ξαναβίδωσα τὴ λόγχῃ στ' ἔπλο,
τὸ ξανάβαλα στὸν ὦμό μου καὶ ξανάρχισα τὸ περ-
πάτημα. Σκεφτόμουν τί νὰ κάμω γιὰ νὰ ξεφορ-
τωθῶ μιὰ τόσο βασανισμένη ζωὴ. Ὑστερα ἀπὸ μισή
ὥρα, φτάνει ὁ ἀξιωματικὸς μὲ τὴν περίπολο. Μὲ
βρίζει, βλαστημῶντας γιὰ τὸ ἄδειο ἔπλο μου. Δὲν
κρατήθηκα Χύνομαι, τὸ ἀρπάξω καὶ τοῦ μπήχνω
τὴ λόγχῃ στὸ κορμί. Ἐφραγα ἀλόπητες βουρβου-
λιές, ἴσα μὲ τέσσερες χιλιάδες κατόπι μέστειλαν ἐδῶ.

Ἐλεγε τὴν ἀλήθεια. Δὲ θὰ τονὲ φέρνανε στὸ
«ἀδυστηρὸ διαμέρισμα» ἂν δὲν εἶχε σκοτώσει. Ὁ Σι-
ροτκίν εἶτανε ὁ μόνος ἐκεῖ μέσα πὺ εἶχε ὄψη ἡμε-
ρη. Αὐτὸ τὸ διαμέρισμα εἶχε δέκα πέντε φυλακι-
σμένους. Ὅλοι, ἐξὸν ἀπὸ δὺς τρεῖς, εἶχανε φριχτὴ
καὶ ἀπαίσια μορφή.

(*) Κοίταξε ἀριθ. 601 καὶ 602.

© ΟΤΙ ΘΕΛΕΤΕ

— Μιά δλόκληρη καλλιτεχνική οίκογένεια βρίσκεται τώρα στη Λάρισα και έλπίζουμε τούτο το καλοκαίρι να την έχουμε και στην Αθήνα, η οικογένεια Κόκου—Ναυπλιώτη, και... μετράτε; Ν. Κόκος, παλιός γνώριμος της Αθήνας, πούπαιζε πρώτους ρόλους άλλοτε στα θέατρα Παρασκευοπούλου και Βερώνης και χεροκροτιότανε από το κοινό μας για την άριστοτεχνική του υπόκριση, για τὸ ντύσιμό του τὸ τέλειο και για τὸν αέρα πούχε πάνω στη σκηνή. Εἴταν ἡθοποιὸς τοῦ σαλονιοῦ, καθὼς λέγανε τότε. Ἀντίπη Κόκου, μιὰ πρώτης τάξης κομεντιέν από τις λίγες πούχει τὸ θέατρό μας. Νίσα Ναυπλιώτη, ἀδερφή της, μιὰ μικροκαμωμένη, γιομάτη νεύρα και ζωὴ κούκλα, πὸν θαματοουργεὶ πάνω στη σκηνή. Και τὰ δυὸ κοριτσάκια τοῦ κ. Κόκου, ἡ Νίνα και ἡ Φρόσω, δυὸ ὄμορφα και τρισαριτωμένα πλασματάκια, πὸν μποροῦνε νὰ κάμουνε θάματα σ' ἐπιθεώρησες θεατρικὲς και πολὺ γλήγορα θὰ πάρουν καλὴ θέση στὸ θέατρό μας. Τώρα πὸν γίνονται οἱ θίασοι για τὴν καλοκαιριάτικη περίοδο, καρτεροῦμε ἀπὸ τὰ δυὸ καλά μας θέατρα νὰ μᾶς φέρουν τοὺς καλοὺς αὐτοὺς τεχνίτες στὴν Αἴθνα.

—Κυνηγημένος ἀπὸ τὴ θηριωδία τοῦ Νεοτουρκικοῦ κομιτάτου βρίσκεται ἀπὸ μέρες στὴν Αἴθνα ὁ φίλος Ἀλέκος Πανταζῆς τῆς Πόλης. Ὁ Πανταζῆς εἶναι ἕνας ἀπὸ τοὺς εὐγενικοὺς κι ἀκούραστους ἐργάτες τῆς ἔθνικῆς Ἰδέας, πὸν ὄσο μεγάλη και σημαντικὴ εἶναι ἡ δράση τους, τόσο μικρὸς εἶναι ὁ θόρυβος πὸν γίνεται γύρω στ' ὄνομά τους. Δουλεύουν και δὲν ἀκούγονται και δὲ δουλεύουνε για νάκουστοῦνε. Λίγοι εἶναι οἱ τέτιοι, μὰ γι' αὐτὸ και ξεχωρίζουνε σὲ κάθε ἀγώνα. Κ' ἕνας ἀπ' αὐτοὺς κι ὁ Πανταζῆς.

— Τὰ «Παναθηναία», τὸ διαλεχτὸ μας φιλολογικὸ περιοδικὸ, ἀπὸ τὸ μεθαιριανὸ φύλλο μπαίνει σ' ἕναν καινούριο δρόμο, ἀπλώνεται περισσότερο, γίνεται νὰ πούμε λαϊκώτερο. Ὅχι πὼς μπακαλεύει τὴν ὕλη του, — ἡ ὕλη του μένει πάντα διαλεχτὴ κι ἀριστοκρατικὴ—μὰ θὰ τυπώνεται και σὲ φτηνότερο χαρτί, ἔτσι πὸν νὰ μπορεῖ νὰν τάγοράζει περισσότερος κόσμος. Τὴ λαϊκὴ ἔκδοση τῶν «Παναθηναίων» τὴ συσταίνουμε σὲ ὄλους, γιατί θαρροῦμε πὼς τὸ περιοδικὸ αὐτὸ πρέπει νὰ μπαίνει σὲ ἔλα τὰ Ἑλληνικὰ σπίτια και νὰ γίνε πανελλήνιο ἀνάγνωσμα.

— Δυὸ δικοὶ μας, φανατικοὶ δημοτικιστὰδες κ' οἱ δυὸ τοὺς, ποιητὲς, λογογράφοι και γνωστότατοι στοὺς φιλολογικοὺς κύκλους, μ' εὐρωπαϊκὴ και οἱ δυὸ τους μόρφωση, ὁ Σωτήρης Σκίπης και ὁ Γεώργιος Ν. Πολίτης, ἀρχινάνε ἀπὸ τὴν Τρίτη τῆς Λαμπρῆς νὰ γράζουμε βδομαδιατικὸ περιοδικὸ μὲ τὸν τίτλο «Ἀνατολή». Πὼς θὰ προκόψει τὸ περιοδικὸ αὐτὸ δὲν ἔπαρχει ἡ παραμικρότερη ἀβιβολία, γιατί και οἱ δυὸ τους εἶναι κοσμαγάπητοι και δραστήριοι νέοι. Εὐκόμαστε ἐλόψυχα ἡ «Ἀνατολή» τους νὰ γίνε ἀνατολὴ καινούριας πνευματικῆς ζωῆς.

— Τὸ βιβλίον τοῦ φίλου κ. Γ. Τσεκόπουλου «Ἀπὸ τὰ πε-

δια τῶν μαχῶν» πουλιέται πολὺ, ἀρα και πολὺ διαβάζεται, καθὼς μαθαίνουμε ἀπὸ τὸ βιβλιοπωλεῖο τῆς «Ἐστίας» πὸν τὸ τύπωσε και τὸ πουλάει. Οἱ φιλολογικοὶ μας μανταρίνοι μπορεῖ νὰ μὴν εἶναι και τόσο ἐνθουσιασμένοι μὲ τὸ βιβλίον αὐτὸ, ὡστόσο ἔχει δυὸ τρία κεφάλαια, τόσο δυνατὰ γραμμένα, πὸν τὸ βγάζουν ἀπὸ τὸ ἐπικαιρὸ δημοσιογραφικὸ χρονογράφημα και τοῦ θίνου· εἶ μιὰ καλὴ θέση σὲς φιλολογικὲς ἔκδοσες. Αὐτὴ ναι ἡ ἀλήθεια.

— Ὁ Σπύρος Σπυρίδης τοῦ Βόλου μᾶς τοιμάζει ἕνα βιβλίον πρωτοτυπώτατο, βγαλμένο ἀπὸ τὸν πόλεμο, μὲ τὸν τίτλο «Τρόπαια». Ὁ Σπυρίδης θ' ἀποδείξει στὸ βιβλίον του μὲ νοῦμερα, μὲ στατιστικὲς και μὲ λογῆς ἀλλὰ δοκουμένα για τί πρέπει νὰ καμαρώνει περισσότερο σήμερα ἡ Ἑλλάδα και ποιά εἶναι τὰ λήθνα τῆς τρόπαια. Σ' ἕνα κεφάλαιον τοῦ βιβλίου του θὰ ξετάζει τὴ δράση τοῦ ἐμπορικοῦ μας ναυτικοῦ, σ' ἕνα ἄλλο τὸ ζήτημα τῆς διατροφῆς τῶν αἰχμαλώτων κλ. Μὲ λίγα λόγια τόσο ἐνδιαφέρο θάνα τὸ βιβλίον του ὡστε ὄλοι ὄσοι γνωρίζουν μὲ πόσο χιοῦμορ, χάρη και πρωτοτυπία γράφει ὁ Σπυρίδης, μὲ λαχτάρια τὸ καρτεροῦν.

— Πολὺ καλά γραμμένες εἶναι οἱ πολεμικὲς ἐντύπωσες πὸν γράφει κάποιος στὴν «Πατριδα» μὲ τὴν ὑπογραφή «Δεκαεὺς». Μιὰ μάλιστα ἀπ' αὐτὰς μὲ τὸν τίτλο «Αἰματομμένα προχώματα» μᾶς ἔκαμε μεγάλη ἐντύπωση.

ΤΑ ΕΡΓΑ ΤΟΥ ΜΑΒΙΛΗ

Ἡ Ἐπιτροπὴ για τὴν ἔκδοση τῶν «Ἀπάντων» τοῦ ἀλησημονήτου Μανδβίλη, παρακαλεῖ ὄσους ἔχουν γραμματὰ του νὰ τῆς τὰ στείλουν στὰ γραφεῖα τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Ὁμίλου (4 Λέκα) για νὰ δημοσιευθοῦν στὴν ἔκδοση. Τὰ γραμματὰ αὐτὰ θὰ ἀντιγραφθοῦν και θὰ ἐπιστραφοῦν ἀμέσως.

“ΓΡΑΜΜΑΤΑ”

ΜΗΝΙΑΙΟ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

Τόμος Δεύτερος (400—450 σελίδες)

Συνδρομὴ φρ. 10, προπληρωτέα.

Διεύθυνση: «Grammata» B. R. 1146. Alexandrie (Egypte)